

Előfizetési díj:
 Egész évre . . . 10 K — f.
 Fél évre . . . . . 5 K — f.
 Negyed évre . . . 2 K 50 f.
 Egyes szám ára 20 fillér

Hirdetmények:
 3 hasábos petitsor egyszer
 18 fillér, többszöri hirdetésnél 14 fillér.

ZALAMEGYE

A lap
 szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez (Wlassics-utca 25. sz.) az anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhivatalhoz (Ujváros-utca 25. sz.) küldendők.

Kéziratokat
 nem küldünk vissza.

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

politikai, társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Uj formák.

Még nincs egy hónapja, hogy a közigazgatás egyszerűsítésére vonatkozó 1901. évi 20. t.-c. alapján kibocsátott ügyviteli szabályok életbe léptek s már is sok panaszos hang hallatszik, amelyeknek lényege mindig csak az, hogy a reform nem felelt meg a nevének, mert nem egyszerűsítették a közigazgatási eljárást, hanem körülményesebbé tették; a formákat a leglényegtelenebb dolgokra is előírták s ezekkel az új formákkal való gyötrődésben sok idő és munkaerő pazarlódik el.

Egy ilyen nagy jelentőségű reform hatásáról és következményeiről alig egy hónapi gyakorlat után akár elismerőleg, akár elítélőleg nyilatkozni kissé vakmerő dolog; vannak azonban az új rendnek olyan sarkalatos előnyei és hibái, amelyek már a legelső napon nyilvánvalók lettek.

A legnagyobb előnye az új közigazgatási eljárásnak az, hogy a partikularizmust megszüntette. Vége van annak a rendszertelenségnek, amely minden vármegyében más eljárást fejlesztett ki.

A legnagyobb hibája azonban a reformnak az, hogy nem felelt meg a címének. Nagyon kevés nyoma van benne az egyszerűsítésnek. A leglényegesebb egyszerűsítés az, hogy a titulusok elmaradtak; nem kell a tekintetes és nagyméltóságú címeket néhány ezerszer egy esztendőben leírni. A címek megtakarításával azonban még nem megyünk sokra, különösen akkor, amikor a formák száz és ezer-féle csinjabinjával új megterhelhetetéről gondoskodtak az ügyviteli szabályok.

Az írásbeliség némely ponton redukálódott, másrésztől megszorodott. A szóbeliség és közvetlenség elve alig érvényesült szélesebb körben, mint előbb. Szóval új formákat kaptunk, a lényeg azonban nem sokat változott.

Ezek már az első három hét alatt beigazolást nyert tények. Már most az, hogy az élet, a gyakorlat hogyan tudja az új rend előnyeit a közigazgatás érdekében felhasználni s hogyan lesz képes nehézségeit, hátrányait leköszörülni, az a jövő titka.

A közigazgatás terén működő gyakorlati emberek körében már e rövid idő után is az a nézet gyökeresedett meg, hogy a

reform az eljárást egységessé, talán formailag tökéletesebbé is teheti, de a lényeget magát átalakítani, a közigazgatásba új szellemet bevinni, az eljárást gyorsítani, a tultengő bürokratismust szűkebb mederbe szorítani nem lesz képes. A mostani keret ilyen reformra nem alkalmas. Addig, amíg maga a szervezet át nem alakul, csak a forma változhatik, a többi marad a régi.

A regóta várt és régóta sürgetett reformnak az új szabályok csak a forma tekintetében képezhetik alapját. Kétségtelen, hogy nagy előny lesz majdan, ha az átalakulás az egész országban egységes, a gyakorlat által kipróbált, megrostált, megszürt eljárási szabályokat és formákat talál, de kérdés, hogy ezeknek a formáknak kipróbálása, az életbe való átvitele nem fog-e nagyobb fáradtsággal, munka, idő és pénzpazarlással járni, mint amennyit az egységes formák előnye megér?

Hogy pedig ezeknek a formáknak életbe léptetése és azután is a betartása rettentő sok időt és munkát fog felemészteni, az immár bizonyos.

Legelőször a jegyzők jajdultak fel a szigorú formák, az új rend által rájuk rótt újabb írásbeli terhek ellen. Ők érzik legelső sorban a nehézségeket, mert eddig is csak tulfeszített erőlködéssel bírták el a munkát, az újabb megterhelhetetést tehát nem bírják el.

Nem csak Zalából, hanem az ország több vármegyéjéből felhangzott a panasz, hogy az egyszerűsítés sok új és céltalan terhet ró a jegyzőkre.

A zalamegyei községi és körjegyzők együletének választmánya szintén felpanaszolta a munkaszaporulatot, amely arra készíti a jegyzőket, hogy segéderőt s a magánmunkálatok után méltányos díjszabást kérjenek. Az egylet választmánya memorandumot dolgozott ki, amelyet benyújtott a törvényhatósági bizottsághoz, megküldött minden törvényhatósági bizottsági tagnak, minden jegyzői együletnek és több napilapnak.

Az emlékirat epés modorban bírálja »az egyszerűsítés neve alatt már közfoglalomra lett kormányintézkedést.« A hangulat, amely a jegyzők írásából kéri, elkeseredett; a kép, amelyet a község sanyargatott tisztviselőinek helyzetéről

nyújt, sötét, talán sötétebb, mint az élet, de a panasz és a kérelem jogos és méltányos.

A kritika joga mindenkié s ha ezt a jogot azok gyakorolják, akiknek minden újítás egy-egy vágást csinál a rovásra, bizony nem csoda, ha a kritika is panasz-ként hangzik s a panasznak epés az ize, erős a hangja. Az igazság pedig igazság marad és a jegyzők emlékiratában is csak az igazságot keressük.

Azt mondja az emlékirat, hogy a jegyző vállaira annyi teher nehezül, amelyet egy ember meg nem bír. Egy személyben adókezelő, finánc, katonai-, igazságügyi előadó, magánjogi tanácsos, postás, kézbesítő, nyilvántartó, tanügyi orákulum, bünyügyi vizsgálóbíró, kataszteri ügyvezető, határkiigazító mérnök, köz- és állategészségügyi adjutáns, kereskedelmi és ipari merkur, a közigazgatásnak örökké éber, mindig elfoglalt telefonja, statisztikai postagalamb, örökösödési, kisebb polgári, kihágási, bünyügyi, adó és illetékügyi végrehajtó közeg, állami anyakönyvvezető és Isten tudja még milyen isten csodája egy személyben.

Ki merné tagadni, ki nem tudja, hogy ez szó szerint vehető igazság. De ezekben még csak egy része van kimerítve a jegyző kötelességeinek. Ezek mellett a közigazgatási és kulturális érdekek szolgálatát, a nép anyagi és erkölcsi élete színvonalának emelésére irányuló tevékenységet is kellene kifejtene, ha jutna rá ideje és ha módja volna olyan társadalmi positiót teremteni magának, amely állásának és személyének a nép előtt nagy súlyt és tekintélyt biztosítana. Mert hiába okoskodunk, az egyéni jórahalóság mellett anyagi jólét és függetlenség is kell ahoz, hogy a nép valakit respektáljon és szívesen kövessen.

Formákkal ezeken a bajokon segíteni nem lehet.

Nem a formulákban volt eddig is a főhiba, hanem a gépezetben — így szólnak a jegyzők. Amint fűzfásipon nem lehet olyan nótát produkálni, mint a kremonai hegedűn, ép úgy nem lehet a régi közigazgatási szervezettel egy modern állam szükségleteit ellátni, jó, gyors és lelkiismeretes közigazgatást teremteni. Az állam a gazdasági, kulturális, honvédelmi, pénzügyi

és egyéb közigazgatási funkciók nagy tömegét mind a községekre hárította. Ezért a községek kiadásai évről-évre szaporodnak. A községek tehát alig képesek a közigazgatás javítása érdekében áldozatokat hozni. Minthát pedig a jegyző munkáját ellátni képtelen, a saját zsebéből kell segédek alkalmazni s vagy az országról felszedett proletárokkal végezteti a munka egy részét, vagy — ha már szakavatott egyént alkalmaz — kenyerét megosztja a segédjével.

Ezért kérik a jegyzőket, hogy ez állam, amely a jegyző tevékenységének legnagyobb részét igénybe veszi, adjon becsületos segéd-erőt a jegyző mellé.

Ki nem találja indokoltnak ezt a kérelmet s ki hiszi lehetetlennek?

Ha a jegyzőségek mind kellő munkaerővel láttatnának el, akkor már joggal lehetne kezdeni a decentralizációt, amely a központi hatóságok további szaporítását és fejlesztését feleslegessé tenné.

A magánmunkálatok díjainak méltányos megszabása olyan elemi követelmény, amelyet indokolni nem kell. A magunk részéről azt tartanók ideális állapotnak, ha a jegyző nem végezne semmiféle magánmunkát, de már ha sanyaru fizetése ráutalja a magánmunkálatokra, helyesen szólva ha a jegyző fizetése úgy van megállapítva, hogy az ezekből származó jövedelem existenciájának alapja, akkor már köteles az illetékes felsőbbség azt a díjszabást úgy megállapítani, hogy az a méltányos minimumot megüsse.

A zalavármegyei jegyzők azt kérik a törvényhatósági bizottságtól, hogy a kormánytól tegye meg a kezdeményező lépést aziránt, hogy államköltségén valamennyi jegyzőségben egy szakképzett segéderő alkalmaztassék a községi pénzügyi teendők elvégzésére; továbbá hogy a magánmunká-

latokért szedhető díjakat a vármegyei községi és körjegyzők egyletének választmánya által összeállított díjszabály szerint állapítsa meg.

Zalavármegye törvényhatósági bizottsága már többször kifejezést adott annak, hogy a jegyzők helyzetét méltányolja s biztosra vehető, hogy mostani kérésüket teljesíteni is fogja. Pénz nélkül azonban ez is csak piatói értékű nyilatkozat. A nervus rerum gerendarum nincs a vármegye hatalmában. Hogy mikor jut a közigazgatási érdekekre annyi pénz, amennyivel a nagy reformot keresztül lehetne vinni, azt az időt véges észszel még sejteni sem lehet.

A mentés.

Egy előkelő német társadalomtudományi folyóirat csak nemrégiben foglalkozott egy olyan halandósági statisztikával, a mely relációkat keresett a kulturális fejlődés és az utolsó ötven év halandósági számadatai közt.

Más szóval azt kutatta ez a statisztika, hogy igaz-e az, amit bizonyos oldalról oly sűrűn hangoztatnak, ahol igen nagy a szeretet és a vonzalom a mult idők erkölcsi és társadalmi intézményei iránt, hogy tudniillik a kulturális fejlődés, vagy a hogy általában megjelöljük, a modernizmus ellensége az életnek és az egészségnek.

A régi jó idők kedvelői szívesen, nagy előszeretettel hirdetik, hogy korunkban nagyobb a halandóság, mint volt bármely más korban s hogy a természettudományi világgfelfogás, mely egyre diadalmasabban járja át a lelkeket, nem hosszabbítja meg az életet, hanem rövidíti.

Ki kell jelentenem, hogy még abszolúte véve sem igaz ez, relative pedig a képzelhető legnagyobb tévedés vagy megtévesztés, bizonyos konzervatív törekvések és politikai tendenciák szolgálatában. Abszolúte nem igaz, mert hisz számadatokkal van bebizonyítva, hogy a halandóság ma jóval kisebb, mint volt csak ötven évvel ezelőtt is; relative pedig még nagyobb diadalt jegyez föl a modern élet, mert kétségtelen, hogy a gyáripar óriási fellendülése, nagy technikai művek kivitele, a sok és nagy mozgás, a sűrű érintkezés, szóval mindaz, a mi a modern életet teszi, oly sok veszedelmet rejt magában a testi épség és az emberi élet ellen, hogy ha a halandósági szám kisebbedett valamivel, relative igen sokkal kellett kisebbednie.

Látható, hogy mint minden jelenség közt ezen a világon, úgy a testi épség ápolása és a halandóság közt egyrésztől, másrésztől pedig a modern élet, illetve a kulturális haladás közt szoros összefüggés van. Az orvos talán legszervebben tudománya sikereinek tudhatná be ezt a kedvező jelenséget. Kétségtelen is, hogy a modern orvosi tudomány, főleg a higiénia lendített a világ során, de nem foglalom le az érdemeket kizárólag az orvosi fakultás számára. A művészebb élet, a tisztább, a rendezettebb s az általános mutatózó erkölcsi ujjaalakulásnak is nagy szerepe van a dologban.

Azt hiszem, hogy mindinkább elevenebb köztudattá válik az emberekben, hogy az egészség irányítja az erkölcsi életet s talán nem csalódom, ha azt mondom, hogy erős fizikumok erős erkölcsi esőt termelnek. S hogy röviden rátérjek tulajdonképeni tárgyamra, ezen a ponton kell rámutatnom arra az összefüggésre, mely e nagy szociális fordulat s annak egyik hathatós eszköze közt, a mentés, között van.

A segélynyújtást nézzék a szociális kérdésnek világhosszánál s rögtön megértik, hogy miért kapcsolódott ez bele mindenütt a szociális feladatok láncába s miért lett az altruisztikus világgfelfogás egyik eleme.

A segélynyújtás fizikailag nagyon fontos, ezuttal azonban csak azt akarnám feltüntetni, hogy politikai, társadalmi és erkölcsi szempontból miért tartom nagy horderejűnek.

Nyugat-Európa minden nagy városában, sőt a vidéki városokban is minden művelt ember ensemble-jához úgy hozzátartozik a segélynyújtás képessége, mint a tiszta manzsetta.

Ha fáradt uriasszonyok láttára átengedjük helyünket a vasuton, az udvariasság. Ha ugyanez a fáradt uriasszony kifecamítja a karját, a legtöbb művelt ember udvariassága megszűnik. Hozzá nem nyul, mert fél, hogy elrontja a dolgot. Szóval az udvariasság csak kis dolgokban nyilvánul, a nagyobbaknál esődöt mond.

Ez csak az udvariasságra való hivatkozás. Ettől még nagyon messze van az a szolgálat, melyet az ember, mint társadalmi lény, mint az emberösszesség egyik tagja, végezni köteles.

A mentés munkája felébreszti az emberben az altruisztikus érzést, megerősíti és élénkké teszi azt a tudatot, hogy folytonosan az emberiség szolgálatában kell és lehet állani.

Az utolsó brandenburgi katona is ért ahhoz, hogy miképpen kell bekötöznie sebesült bajtársát a háboruban. A modern élet ilyen háború s hogy a mihez az utolsó brandenburgi katona is ért, az nem lehet olyan mesterség, a mit ne volna könnyű megtanulni azoknak, akik tudják, hogy társadalmi kötelességeik teljesítése körébe vágó dolgot tanulnak. E társadalmi kötelességeket vigyük ki nagyobb és nagyobb rétegekbe.

Külföldön majdnem minden nagyobb városnak

TÁRCA.

Róma.

VII. A romok között.

Kelet felé, a Titus-ívén túl, egy óriási köralakú építmény zárja el a szemhatárt; a leghatalmasabb mindazok közül, melyek a régi várost túléltek; a római monumentális építészet legnagyobb alkotása, Róma nagyságának legbívőbb kifejezője: a Colosseum. Négy emeletében egyesíti a görög építőművészet legjellemzőbb hagyományait, fokozatosan, az anyag természetének megfelelően alkalmazva a három oszloprendszert. A súlyra és alakra egyaránt erős és nehézkes jellegű dór oszlopok állnak alul; felettük a könnyedebb, de még elég vaskos ion oszlopok, melyeket a korinthusiak követnek karsu törzseikkel, akanthusz-leveles oszlopfőikkel; a sort a legfelső emeleten vékony, alulról szinte légiesen látszó korinthusi pillérek zárják be.

Az egész „kolosszális“ mű, a rendest minden irányban meghaladó kiterjedésében, sziklaüregszerű kapuboltjaival és ablaknyílásaival, ezer és ezer óriási kockakövével, barna falainak komorságával és szilárdságával ellenállhatatlanul a fenség benyomását gyakorolja. S e hatás tetőpontra hág holdfénynél, mikor a számtalan apró beomlás, repedés, hiányosság eltűnik s csak a rengeteg méretek, arányok és tömegek megdöbbentő ereje válik uralkodóvá.

Szinte hajlandók vagyunk hinni, hogy hegyeket

romboltak szét és hordtak össze ezen amfiteátrum megteremtésére. „Ha ezt látjuk — mondja Goethe — minden egyéb kicsinynek látszik; oly nagy, hogy képét az ember nem képes lelkében megtartani.“

S ha tekintetbe vesszük azt, hogy Rómának, a Vatikán után, legnagyobb épületei: a „Palazzo Venezia“, „Palazzo della Cancelleria“, a Fornese és Barberini-paloták, továbbá a Pipetta-kikötő s számos kisebb ház, a Colosseum anyagából készültek, sejtelmünk lehet a külső képről, melylyel ép korában bírnia kellett.

A Colosseumot Vespasianus és Titus császárok építették harci-játékok tartására, melyek véres jeleneteikkel a rómaiaknak kedves látványosságul szolgáltak. Kr. u. 80-ban készült el s 100 napos ünnepélyvel avatták fel, a mikor is állítólag 5000 vadállat s a jó ég tudja, hány rabszolga pnsztult el a küzdelmekben. A kereszténység megszilárdulásával a Colosseum elvesztette korábbi jelentőségét. A középkorban erődül szolgált s ezzel megkezdődött lassu bomladozása, melynek végzetes következményeiről csak óriási volta és a legújabb kor kegyelele mentette meg.

* * *

A Colosseumtól éjszaki irányban néhány faltöredék gubbaszkodik, melyek alatt mélyen a földben hosszú folyosók tág termeket kötnek össze. A folyosók bolthajtásain ó-kori festmények nyomai látszanak, elmosódtak ma már, de Raffaelnek még elég élénkek voltak ahhoz, hogy mintául szolgáljanak neki a vatikáni loggiák kifestéséhez.

Ha most elhagyjuk eddigi álláspontunkat s átmegeyünk a Palatium déli oldalára, onnan szintén nagy kiterjedésű romokra nyílik kilátás. Az előbbiekt Titus és Traianus, ez utóbbiak Caracalla császár fürdőinek maradványai.

Hogy némi fogalmat nyujtsunk ez épületek nagyságáról, csak annyit akarunk megjegyezni, hogy a nagy nyilvános fürdőket, a melyeknek voltak az inént nevezettek is, egyszerre több ezer ember látogathatta.

Tévednénk azonban, ha azt hinnők, hogy e fürdők csupán tisztálkodásra szolgáltak. Inkább szórakozó helyek voltak, nagy pompával és fényüzéssel berendezve s ellátva mindennel, a mit csak egy kényes izlésű, piperkőse római uracs kívánhatott. A hideg, langyos, meleg és gőz-fürdők mellett kertek, fedett testgyakorlótér, játék-, olvasó- és társalgótermek állottak a közönség rendelkezésére. A zenekedvelők hangversenyekben, az irodalom barátai felolvasásokban gyönyörködhetek s a kik élénkebb mulatságra vágytak, azok cirkuszi mutatványokban. A fürdők voltak az arany ifjuságnak, a római „gigerliknek“ találkozó helyei; itt gyűltek össze elegáns tógáikban, kikenve-fenne, hogy letárgyalják a legújabb pletykákat, szidják hitelezőiket, leszólják a hölgyeket, szóval fáradtság nélkül, édes semmittevésben agyoncsapják a napot.

A harmadik században tizenegy nagy nyilvános s majdnem ezer kisebb fürdője volt Rómának, melyekben mintegy hatvanezer ember fürdhetett egyszerre.

Az a kérdés merül fel, honnan vették azt a rengeteg mennyiségű vizet, melyre ily körül-

samaritanus egyesületei vannak és nagy számban az orvosok csaknem minden kis faluban mentő-kurzusokat tartanak, nálunk pedig az értelmiséghez tartozók is alig képesek szerencsétlen felebarátjuknak az első segínyt nyújtani.

Dr.

A cselédek.

Ha két gazda, vagy gazdaasszony bajainak elpanaszolására fakad, egyik bizonyos téma a cselédmizériák feletti kifakadás. És bizony a panaszlóknak nagyon sokszor igazuk van, mert a cselédek nagyon elromlottak, nem lelkiismeretesek, megbízhatatlanok. A városi cselédek egy része pedig erkölestelen és lusta.

Hova tűntek azok a régi jó cselédek, akik egy egész hosszú életen át híven, becsületesen, szorgalommal szolgálták egy gazdát és kitarítottak egy család szolgálatában? Bizony kevés maradt meg belőlük; kiköltöztek a régi, jó cseléd tartó gazdák mellé — a temetőbe.

A cselédek romlásának nem csak a cselédek az okai, hanem a gazdák és gazdaasszonyok is. Valamikor ritkább volt a rossz cseléd, pedig a nemzetes urak és nagyaszonnyok szigorúan megkövetelték a munkát, érvényesítették a tekintélyt, a cseléd mégis úgy érezte, hogy ő is tagja a családnak, akinek testét, lelkét, keservesen megszolgált garasait és erkölcsét ép oly féltve őrizte a családfői szigor és tekintély, mint a háza becsületét.

Nem is volt akkor lealázó, ha a szegény leány cselédnek állt be, míg ma az elszegényedett polgár családok rettegnek attól a gondolattól, hogy leányaikat cselédnek adják. A cselédleányra mindenki gyanakszik, senki sem törődik sorsával és jövőjével, közprédának nézik munkarejét és fiatalágát.

Hogyan fejlődnek ki a társadalom páriáinak szívében a hála, a ragaszkodás; miből kapjon tápot a szorgalom? Hogyan tanulja meg a cseléd a munka tisztetét, mikor őt a munka lealázza, urait és urnőit pedig a munkátlanság, a kényelem felmagasztalja?

Nagy szociális baj az, hogy a megbízható cselédek száma folyton fogy, mert elvégre a cseléd nélkülözhetetlen s a társadalom meg fogja érezni azt a romboló hatást, amelyet a cselédek erkölestelensége idéz elő, mert a gyermek is, szülei után, legelőször a cseléd befolyását érzi.

És miért nincsenek jó cselédek? Mert elrontják őket. Megrontja a város; a lelkiismeretlen piszkos kéjvágy, amely feláldozza vágyainak az ifjú lelkek tisztaságát, megrontja az ifjú urak és nagyságos urak, akik előtt a cseléd nem emberi lélek, hanem fizetett eszköz, gép, pária,

mények között szükségük volt. Róma ma is egyike a vízben leggazdagabb városoknak. A mi az idegennek legelőször tűnik fel, az az óriási vízpazarlás. Sok száz szökő és közkutja egész éven át, éjjel-nappal, szünet nélkül ontja a vizet. De még gazdagabb volt az ó korban, a mikor, összesen 49.000 kilométer hosszúságú, tizennégy vízvezetékben tódult be a víz a városba.

Rómából Napoly felé utazva, a mint az örök várost elhagyjuk, egy végtelennek látszó, bolt-hajtásokkal tagozott fal zárja el a kilátást; oly hosszú, hogy a látóhatár egyik végétől a másikig ér. Ez az Aqua Claudia, a Claudius császár építtette vízvezeték, mely 69 kilométer távolságból hozott friss és tiszta vizet Rómának. Nagyszerű és bámulatos keltő még romjaiban is, milyen lehetett új korában?

* * *

Tekintsünk szét végül a hegytetőn, a melyen állunk.

A Palatium, ma Róma egyik legszebb s kétségkívül legérdekesebb sétahelye, harmadfélezer év előtt az első telepések lakóhelye volt. A monda szerint itt nevelkedett Romulus, a város alapítója; itt laktak a királyok; itt emelkedtek az örök város első templomai és szentélyei. A köztársaság idejében jelentősége a Capitoliumé és fórumé mellett háttérbe szorult, de a császárság korában régi hírnevét megszázaszorozva nyeri vissza. Augustus, aki itt született, egyeduralmának megszilárdítása után a Palatiumon építteté fel palotáját s innen kezdve századokon át e halom lesz a császári udvar székhelyévé s a világ kincses házává.

Augustus, Tiberius, Nero, Domitianus, Sep-

tyeb semmi. Az a közöny, az a mélyesleges lenézés, amelylyel a cseléd sorsa, anyagi és erkölesi érdekei iránt a munkaadók viseltetnek, kiszolgáltatja őket megrontóiknak. Ki törődik ma a cselédleány erkölesével? Kevesen vannak azok, akik házuk tisztességét látják megsértve avval, ha rossz cselédet tartanak s ezért a jót megbecsülik. Hány helyen alkudhatja bele a bérbe a cseléd az éjszakai kimenőket?

Melyik tisztességes polgár család hajlandó leányát cselédnek adni, mikor a legtöbb becsületességet és romlott szívet, elkeseredést vizsgálva azok ellen, akik megrontották s megvetik.

Ha valaki a cselédügyről akar szólni, először fel kell emelkednie arra a magasságra, ahonnan nem lát az ember és ember között akkora különbséget, amely a modern rabszolgaságot megteremti. Humanisztikus szempontból bírálva a kérdést, elnézőbbek leszünk az alárendelték hibái iránt és szigorúbbak önmagunkkal szemben. Azoknak az elhanyagolt nevelésű lényeknek, akik egész életükben mások keze lábai, erkölesi botlásai nem eshetnek olyan szigorú mérték alá, mint a művelt társadalom mulasztása, amelyet avval követ el, hogy nem nyújt kezet a veszendőbe indult, az erkölesi lejtő szélén álló, cselédsorsra kárhözott embertársak megmentésére.

Aki cselédet tart, ne mosogató rongyot, ne eladó hust lásson abban a leányban, hanem a családhoz tartozó embert, akit munkájáért meg kell becsülni. Ahol elismerést és jó példát lát a cseléd, ott megjavul a rossz is.

A cselédeket a nagy városok rontják el legjobban. Dacára annak, hogy a közvetítés hatósági felügyelet alatt áll, olyan aljas üzlet folyik nagy városokban a szegény vidékekről felkerült leányok rovására, hogy közletről nézni fürtelem. A nagy városok vonzó ereje mégis elszalogatja vidékekről is a jobb cselédeket, mert jobb sorsot remélnék s legnagyobb részük testileg lelkileg megtörve kerül haza.

Az a züllés, amely a cselédnép között lábra kapott, csak társadalmi uton akasztható meg, az állam és a hatóságok nem tehetnek semmit. A cseléd tartó gazdák és gazdaasszonyoktól függ, hogy jó gazdának jó cselédje legyen.

Téli hangulat.

A tél hangulata uralkodik felettünk. Tizenöt fokos hidegek járnak; esontta fagyott a hóból kiálló rög; a fákra vastag zuzmára rakódik.

A végtelen fehérség, amelybe a természet burkolózott, a dermesztő hideg, amely a járókelők arcába csap, borus gondolatokat ébreszt fel és szinte önkénytelenül visznek a lábaim a város apró házikökből álló utcáiba, ahol ilyen-

timus Severus nagyszerű építkezéseit hirdetik a csupasz falak és márványtöredékek, melyek még romjaikban is pártatlan fényről, dicsőségéről, hatalomról és gazdagságról beszélnek.

Ha bejárnak a tágas termeiket, a hol Augustus trónja, a hol házi oltára állott, a melyben törvényt mondott; ha végignézzük feleségének, Liviának szobáit, melynek falképei ma is oly színesek, élénkek és kedvesek, mintha nem rég kerültek volna ki a festő ecsetje alól; ha betekintünk a kegyetlen Tiberius vírrrel fertőzött lakosztályaiba s áthaladva a homályos folyosón, melyben Caligulát meggyilkolták, felhágunk Septimius Severus egykoron hét emeletes palotájának tetéjére, mely még ma is az egész városban uralkodik: a meglepetésnek, csodálatnak, emelkedettségnek és borzalomnak sajátos vegyülete tölti el szívünket, mely megleveníti a multat, benépesíti a kihalt romokat s feltárja előttünk a történelem e nagyszerű színpadának jeleneteit.

Pedig a legnagyobb, legdrágább és legragyogóbb palotának, Nero aranyházának, még nyomai is eltűntek.

Ez örült fejedelem a természetnek és művészetnek minden kincsét össze akarta halmozni végtelen élvezetvágyának kielégítésére. A Palatium környékének telkeit erőszakkal elvette tulajdonosaitól s két négyszögmerőföldnyi területen olyan palotát emelt, melynek háromszáz láb hosszú oszlopcsarnoka vizesékekkel, tavakkal ékeskedő ligeteket, vadas erdőskéket, szökőkutakkal és szobrokkal díszített virágos kerteket, gyümölcsösöket és szőlőket, tengeri és kén-fürdőket ölelt körül. Lépjünk be egyik terembe, hol éppen folyik a vigalom. A faiakat gyöngyházzal és drágakövekkel tarkázott fehér márvány földi,

kor télen a szegénység szokott állandó tanyát ütni

Keresem a nyomort. Szegénységet találtam sokat, túlon túl sokat, de arról a nyomorról, amilyent a nagy városok pince odui rejtegetnek, hála Isten nálunk még nem tudnak. A legszegényebb embernek is akad még egy kis meleg vacska, néhány krumplicija s mikor a szegénységről panaszkodik, avval a sóhajtással végzi, hogy az Isten egy kis munkát, meleg tavaszt adna. A mi munkás, szegény embereink még nem irigylik a gazdától a gazdagságát s akit a sors munkaképtelenséggel vert meg, az is csak a két karja erejét sirja vissza, nem átkozza azokat, akiknek szolgálatában ereje kimerült s öregségére mégis kegyelemkenyérre szorult.

Nem rossz nép ez; nem rontották még el a modern tanok; szívesen dolgozik, ha munkához juthat. Érdemes tehát rájuk gondolni akkor, mikor szükölködnek, mikor rá vannak szorulva a társadalom jóindulatára.

A tél a kis utcákban a szükölködés ideje; a palotákban a mulatságoké. És a mulatók sokszor enyhítenek a szükölködőkön. A jótékony mulatságot nyújt a szegények részére fizetett alamizsnáért. Egyik legkedvesebb, legnemesebb gondolata volt a nők szívének a jótékony mulatságok rendezése. A közönségnek a szegények részére ily alakban való megadóztatását csak nők találhatták ki.

Sajnos azonban, a jótékony célokra rendezett mulatságok sokat vesztek varázsközből, vonzó erejükből, mert ebbe is beleszólt a hiúság. A jótékony cél háttérbe szorult s elfoglalta helyét a fény, a pompa. A hiúság volt az oka annak is, hogy a jótékony angyalai egymásra igyekeztek licitálni a szegények érdekében kifejtett buzgalomban és versengve pumpolták a publikumot. Mert azé volt a dicsőség, aki nagy eredményt tudott felmutatni a sorsjegyek, virágok stb. eladásában s azé volt az elismerés, aki költségekben lefőzte a szegényt, nem azé, aki tehetségéhez mérten és jó szívvvel hozott áldozatot.

Ezért a közönség minden jótékony célú közvacsorától, bazártól, tombolaestélytől már eleve retteg és bár a szegényekért tehetségéhez mérten szívesen áldozna, távol marad s a jótékony egyletek jövődelme egyre csökken.

A bazárok és egyéb nagyon költséges mulatságoknak nem a kis város a talaja, ahol mindig csak ugyanazon közönségnek áldozatkésztségére appellálnak. És úgy látszik, el is maradnak a farsang repertoárjából teljesen, inkább helyet adnak olyan mulatságoknak, amelyek a közönség nagyobb száma s a sűrű garas pótolja a ritka forintot.

Az idej farsangi élet nagyon nehezen melegszik fel. A Sylveszter estélyen kívül egy hang-

melyből féloszlopok és pillérek szöknek ki aranyozott bronzból való korinthusi oszlopokkal. A színes kövekkel kirakott padozatból arany, ezüst növényalakok emelkednek fel, ágaikon gyümölcsök helyett száz és száz apró lámpával. Az oszlopközökben görög mesterek szobrai állnak, talapatukon domborművekkel; ember nagyságú márvány-vázákban pedig délszak legszínesebb virágai illatoznak. A boltozatos menyezeten pedig művésziesen összeillesztett elefántcsont-lapocskák képezik, melyeknek virágzirom alaku díszítéseiből rózsalevelek és illatszerek hullanak a mulatókra. A terem közepén drága ruhába öltözött fiatal rabszolgák énekek kísérik a zengő lantok hangjait, mások táncot lejtenek társnőik zenéjére. Köröskörül pedig nyugvóágyakon hevernek az ittas vendégek, arannyal, ezüsttel, selyemmel himzett bibortógákban, fejükön koszorukkal.

De a virágok és kenőcsök illatába vérszag vegyül; fojtó itt a lég; ki a szabadba!

* * *

A nap nyugvóra hajlik. A düledező falakat és márvány oszlopokat a mi egünk alatt ismeretlen narancsszínű fény rezgi át. Van valami bűvös, varázsos e világlátásban. A romok izzani látszanak; mintha egy titkos villamos áram járná át őket, áthevítve hideg tagjaikat s életet lehelve a holt anyagba. Azután a narancsszín barnásba, majd szürkébe megy át; míg végre megjelenik mintegy lopva, a sötétség, mely egyenlővé teszi a multat a jelenel.

Vida Sándor.

verseny s azóta újra esend. Hosszu a farsang, ráérünk még mulatni. A mulatságok februárban lesznek.

A Karácsonyfa-egylet tea estélye ígérkezik a legkedélyesebbnek s azt hisszük, hogy a Kaszino helyiségei az idén szüknek fognak bizonyulni. Vármegyebál nem lesz, korcsolya estélyről még nem kaptunk hírt, biztosra vehető tehát, hogy a fiatalság teljes számban bevonul a Karácsonyfa egylet estélyére.

Egy műkedvelő előadás rendezéséről is suttognak s ha a terv sikerül, ez lesz a saison fénypontja. Miután azonban még a titok homálya fedi a szereplők neveit, többet nem árulok el.

— o — k.

Soproni kereskedelmi és iparkamara köréből.

I.

A kereskedelmi utazóknak az Auszriában való működéshez legújabb törvényes intézkedés folytán igazolványra van szükségük, míg az önálló iparüzőknek és önálló kereskedelmi ügynököknek e célra elég, ha iparigazolványukat a megrendelések gyűjtése közben magukkal hordják, hogy szükség esetén fölmutathassák.

A szolgálatban álló kereskedelmi utazóknak és meghatalmazottaknak azonban speciális igazolványt kell magukkal vinniök, a melyet az Auszriába készülő magyarországi kereskedelmi utazók számára a szolgálatadó iparos telephelyére nézve illetékes kereskedelmi és iparkamara állít ki. Ez az igazolvány csakis az osztrák területen érvényes, még pedig az illető utazó szolgálati viszonyának egész tartama alatt, míg a vámkülföldön egyáltalában nem használható. Ép így nem használható Auszriában a vámkülföldön való működéshez szükséges egyéb igazolvány.

Miről az érdekelt körököt oly megjegyzéssel értesítjük, hogy az Auszriában való működéshez szükséges igazolvány az illetékes I. foku iparhatóságtól beszerzendő és a kamarához beküldendő bizonyítvány alapján két darab két koronás bélyegjegy beszolgáltatása után állítatik ki. Az I. foku iparhatóság bizonyítványának tartalmaznia kell:

1. Az iparosnak, illetőleg cégének nevét.
2. Az iparos telephelyének megjelölését (ország, vármegye, helység).
3. Az ipari vagy kereskedelmi vállalat megjelölését.
4. Az utazó a) születési évét, b) születési helyét c) lakhelyét, d) családi állapotát, e) személyleírását (termet, arc, haj, szem, száj, orr, netáni különös ismertető jelek).

Az igazolványban jelzett szolgálati viszony megszűntéről és így az igazolvány hatálytalaná válásáról ha lehet, az igazolvány beszolgáltatása mellett — az illetékes kereskedelmi és iparkamarának azonnal jelentés teendő.

II.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur január hó 7-én 86.344.902. sz. alatt kelt rendeletével megengedte, hogy a Zalaegerszeg városban a f. évi február hó 14-ére és a június hó 2-ára eső országos vásárok ez évben kivételesen február hó 16-án, illetve június hó 3-án tartassanak meg.

Sopron, 1903. évi január hó 17-én.

A kerületi kereskedelmi és iparkamara.

Hírek.

Megyei állandó választmány a f. évi február hó 9-ikén tartandó törvényhatósági bizottsági rendes közgyűlésen felveendő törvényhatósági ügyek közgyűlési tárgyalásának előkészítése végett f. évi január hó 31-én délelőtt 9 órakor a vármegyház gyűléstermében ülést tart.

A vármegye pénzeinek átadása. A vármegyei pénztárakban kezelt pénzeket átadták már a kir. állampénztárnak. A vármegyei pénztárai óriási összegeket kezeltek és hogy kötelességüket pontosan és lelkiismeretesen teljesítették, annak legjobb bizonyítéka az, hogy az átadás minden fennakadás nélkül ment végbe. A vármegye házi pénztárában kezelt alapok a következő tételekben adattak át: Kézpénzben 230733 K 26 f. Kötvényekben 2.067.923 K 43 f. Összesen 2.298.656 K 69 f. Az árvászeki pénztár átadott kézpénzben 19806 K 03 f. Értékpapírban 2.574.862 K

33 fillért; adóslevelekben 825.704 K 19 fillért, drágaságokban 4391 koronát, összesen 3.424.763 K 55 fillért. A két pénztár által átadott vagyon tehát 5.723.420 K 24 fillért tesz ki.

A jegyzők küldöttsége. Zalavármegye községi és körjegyzők egyletének küldöttsége Kovács Gyula légrádi községi jegyző egyleti elnök vezetése mellett f. hó 20-ik napján délelőtt tisztelgett Csertán Károly vármegyei alispán, Árvay Lajos vármegyei főjegyző, Trsztyánszky Ödön vármegyei árvászeki elnök és Háczy Kálmán vármegyei bizottsági tag uraknál, amely alkalommal és helyesen a vármegyei jegyző-egylet részéről azon kérelmet terjesztette elő, hogy az illető vezető egyének a legközelebbi vármegyei törvényhatósági közgyűlésen kegyeskednének támogatni s a lehetőséghez képest megvalósítását elősegíteni a jegyzők azon kérésének, hogy az 1903. év január hó 1-én életbe lépett új ügyviteli szabályzat pontos és lelkiismeretes végrehajthatása által elodáztatlaná vált állandó segédmunkaerő adassék a vármegyei összes községi és körjegyzőségeknek.

Azonkívül, hogy a községi és körjegyzők által végezhető magánmunkálatokért szedhető díjak, az eddiginél méltányosabb s a teljesítendő munkával arányban álló tételekben legyenek megállapítva.

A küldöttség által felkeresett urak a vármegyei jegyző egylet kiküldötseit meleg rokonszenvvel fogadták s a vezető egyleti elnök által higgadt s kellő alapossággal megindokolt kérelem támogatását mindnyájan megígérték.

Egyben felkérték a küldöttség tagjait, hogy addig is, amíg köztudomásúan óriási teendőikre és nagy munkaanyaguk feldolgoztatására segéd-erőt nyernének, igyekezzenek magasztos hivatásuknak, habár nagy küzdelemmel is, a lehetőséghez képest eleget tenni.

Másnap a küldöttség 4 tagja, ugyanezen ügyben, dr. Haudek Ágoston vármegyei bizottsági tagnál tisztelgett s Zalaapátiban fejezte be küldetését, a hol a közügyek szerény napszámait a bencés atyák történelmi nevezetességű csendes otthonában azok a jó papok vendégelték és vigasztalták meg szíves figyelemmel és szeretettel, kiknek nemes nagy lelkéből a legtöbb áldás áradt szét hazánk szellemi nagy fellendülésére és kulturális fejlődésére. Ott az igazi apostolok bekötötték sebeit, megvigasztalták esüggédését a közélet azon üzött hajtott, elesigázott közkatónáinak, a kikkel eddig azok törődtek legkevesebbet, a kik kihasználták őket. Ott lesimitotta az igazi emberbaráti szeretet az elkeseredést, melynek kissé epés hangján nem kell megütközni; egyik jajtát, másik szitkozódik, kinek a háza ég, mégis mind a kettő egyformán sajnálatra méltó; tény, hogy nyomoruságos helyzete van a községeknek és a jegyzőknek, a közfigyelemnek ezt kell észrevenni és javítani. Igaz, hogy a vármegye házában is a fellebbvalók szíves és böles tanácsa és a többi bizottsági tag urak jó hajlama megrakta a jegyzők üres tarisznyját úgy feléig reményvel, bizalommal, de a jó bencés atyák tele tömtek egészen; most már hisszük, hogy ha nagyon megrázzák is az ellenséges érzületek azt a tarisznyát, de valami mégis csak maradt a fenekén. Áldja meg az Isten, a ki jót akar és az igazságot cselekszi.

Megalakult a „novai járási gazdakör“. F. hó 15-én lélekemelő ünnep folyt le Nován, a novai gazdakör megalakulása. Dacára annak, hogy az előtte való napon dühöngő hóvihár az utakat behavazta és járhatatlanná tette, mégis oly szép érdekltség jött össze, amit remélni sem lehetett. A vidék intelligenciáján kívül különösen a kisgazdák mutattak nagy érdeklődést, úgy hogy a megjelentek száma 200-ra tehető. Mayer István járási főszolgabíró, a kinek az anyaegecsülettől megbízása volt a gazdakör megalakítására, az alakuló gyűlést 10¹/₂ órakor lelkes beszéd kíséretében megnyitja. Beszédében annyi lelkesedést vitt bele és oly eklatánsan domborította ki azokat az előnyöket, melyeket a gazdakör megalakulása által a vidék gazdasági nivójának emelése, a gazdaság jövedelmezőbbé tétele és ez által a jólét fokozása körül vár, hogy egyhangú lelkesedéssel a jelen voltak a gazdakör megalakulását megszavazták. Ezután következett a tisztviselők megválasztása, a mely lelkesedés között egyhangúlag szintén a következőleg történt: Elnök: gróf Batthyány Zsigmond, alelnök Stádel János, jegyzők Farkasovszky Endre és Bezeredy István, pénztárnok Vizsy Boldizsár, állatorvos Kazár Manó. Választmányi tagok: Dervarits János,

Deák Mihály, Kayser Vilmos, Krosetz János, Ocskay Rudolf, Hódász Béla, Horváth Vince, Fischer Gedeon, Mayer István, Zarka Károly, Takács János, Tornósy Gábor, Zechmeister Viktor, Tóth Sándor, Bán János, Polnisch Árpád, Hoffmann János, Danesees János, Bándy László és Sulkovszky Viktor herceg. A távollevő elnököt, aki a hófuvás miatt meg nem jelenhetett és elmaradását sürgönyileg kimentette, megválasztásáról az alakuló gyűlés sürgönyileg értesítette. Azután Stádel János alelnök megköszönte a tisztikar megválasztásával megnyitkozott bizalmat és lelkes szavakban fejezte ki, hogy e bizalmat, mint előleget, tekinti és a kitűzött nagy munkát úgy véli sikeresen célra vezetően elvégezni, ha a gazdakör tagjai mindenkor odaadó bizalomban és buzgó támogatásban részesítik. Ezután forró köszönetet mond Mayer István főszolgabírónak, aki hivatalos elfoglaltsága mellett is megindította és felkarolta a jó ügyet, a ki a járásának mezőgazdasági érdekei védelmét, a gazdák ügyét szíven hordozza és a jelenlévők egyhangú lelkesedése között kívánja neki, hogy az Isten sokáig éltesse, minél több örömet lelje a gazdakör felvirágoztatásában. Végül a folyó ügyek kerültek tárgyalás alá és a gyűlést egy kedélyes bankett fejezte be, hol emelkedett hangulat mellett a lelkes felköszöntőkben nem volt hiány.

Városi képviselők választása. Csáktornán Kolbenschlag Béla főszolgabíró elnöklete alatt volt a kilépett városi képviselők helyébe új képviselők választása. Városi képviselők megválasztottak: Probst Ferenc, Prusacz Alajos, Pálya Mihály, Tink Nándor, dr. Hajós Ferenc, Ivacsics Ignác, Fejér Jenő, Benedikt Béla, Szilágyi Gyula, Zrinyi Viktor; póttagok lettek: Mózes Bernát, Margitay József, Fischer Endre, Kalasecz István és Krizsán Ferenc.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Murányi* Kálmán középiskolai rajztanárt az alósendvai állami polgári fiúiskolához a XI-ik fizetési osztályba segédtanítóvá nevezte ki.

Gondnoksági tagok kinevezése. A vármegye főispánja *Tus* Antal, *Flieg* József, *Marton* Gyula és *Farkas* István tapolezai lakókat a tapolezai állami polgári fiúiskola gondnokságának tagjaivá kinevezte.

Gyászhir. Vármegyénk egy kiváló fiát ragadta el a halál férfikora delén. Engelbrecht Károly szőlészeti és borászati főfelügyelő, kir. tanácsos Budapesten meghalt 42 éves korában.

Engelbrecht Károly édes atya a keszthelyi gazdasági tanintézet tanára volt s a fiu is ezen intézetben nyerte kiképeztetését. Később a szőlészeti és borászat tanulmányozásának szentelte idejét s a szőlőmivelés fejlesztése és terjesztése terén nagy érdemeket szerzett. A balatonmelléki szőlőkultúra fellendítése érdekében nagy tevékenységet fejtett ki s ezért vármegyénk halálját érdemelte meg. Engelbrecht Károly régebben a Borászati lapokat, később a Szőlő és Borgazdasági lapokat szerkesztette. A szőlő és borgazdaság terén elismert szaktekintély volt s a földmivelésügyi miniszterium a szőlészeti és borászat országos főfelügyelői tisztséget ruházta rá, amely hatáskörében tudása és munkássága széles körben érvényesült. A minden szőlősgazda előtt ismeretes Utmutatást a földmivelési miniszter megbízásából ő szerkesztette. Az 1896. évi országos kiállítás, valamint az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítás szőlészeti csoportjait Engelbrecht Károly rendezte és a jelentékeny siker az ő érdeme.

Temetésén, amely 20-án volt Budapesten, megjelent Kiss Pál földmivelésügyi államtitkár, a miniszterium tisztikara s a szőlészeti és borászati osztály teljes személyzete.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter az özvegyhez részvétáviratot intézett. Engelbrecht Károly elhunytával Sághváry Jenő tapolezai szolgabíró sógorát gyászolja.

A nagykanizsai róm. kath. főgymnasium ifjusága 1903. évi február hó 11-én hangversenyt tart a következő műsossal: 1. D. Z. E. Auber. Nyitány a „Portioi néma“ című operából. Előadja az ifjusági zenekar. 2. Bortal, Zeller Károlytól. Előadja az ifjusági énekkar. 3. Angyal és ördög, Szász Károlytól. Előadja: Raffka József VII. o. t. 4. Charles de Beriot 7. hegedűconcertje. Hegedűn előadja: Sauermann József VIII. o. t. Cimbalmon kíséri: Sauermann Mihály VI. o. t. 5. A ezelli bucsú, Eadródi Sándortól. Előadja: Lenkey Bertalan VII. o. t. Harmoniumon kíséri: Tóth István VIII. o. t. Zongorán pedig:

Fischel Victor VIII. o. t. 6. Kuruc-nóták. Előadja az ifjúsági zenekar. 10 perc szünet. 7. Egy középkori doctori disputáció. Drámai paródia dr. Sárffy Aladártól. Előadják: Fischel Victor, Gábor József, Rothschild Béla, Scherz Alfréd, Szalay János és Tóth István VIII. o. tanulók. 8. Gaudeamus igitur. Régi diáknóta. Előadja az ifjúsági ének- és zenekar. 9. Rákóczy induló. Előadja az ifjúsági ének- és zenekar. Kezdeté este 8 órakor. Páholy 16 K, ülőhely az 1—4 sorban 3 K, a többiben 2 K; karzati ülőhely 1 K 50 f, állóhely 1 K.

Uj vizitársulat vármegyénkben. E hó 21-én tartotta a *Vindornya-völgyi lecsapoló* társulat alakuló közgyűlését Csertán Károly alispán elnöke alatt Karmaes községben. Az érdekelttség leszavaztatása már előző napon, azaz e hó 20-án Takách Imre, a keszthelyi járás főszolgabirójának és Rieger Antal kir. kulturmérnöknek vezetése mellett volt; a szavazás eredménye szerint az érdekelt Karmaes, Vindornyalak, Zalasántó, Vindornyafok, Vindornyaszállás községekből 930 kat. hold és 1375 □-öl területtel bíró érdekelttség szavazott a társulat megalakítása mellett, 77 kat. hold és 250 □-öl területtel bíró érdekelttség szavazott a társulat megalakítása ellen, 184 kat. hold és 392 □-öl területtel bíró érdekelttség pedig távol maradt a szavazástól.

A szavazás eredménye alapján, miután az érdekelt birtokosság többsége — a terület nagyságot véve figyelembe — a társulatba való alakulás mellett szavazott s mivel a község birtokainak elszórt fekvése miatt, azok bevonása nélkül a munkát egyszerűen nem fogatosítható, a vármegye alispánja a vizitársulatot megalakultnak jelentette ki, annál is inkább, mivel a lecsapolási munkát fogatosítására már az érdekelttség hatóságilag jogerősen kötelezve lett és a munkát már a múlt év folyamán mintegy 12,000 korona költséggel fogatosított is s a társulat tulajdonképeni működése csakis annak sikeres és célszerű fentartására vonatkozik.

Ezek után a vármegye alispánja a társulat alapszabályait tárgyalatván le, felhívta az érdekeltet a társulati elnök, választmány és a társulati tisztviselők megválasztására.

Megválasztottak: elnöknek dr. Dezsényi Árpád urodalmi főtitkár, keszthelyi lakos; igazgatónak Hertelendy József vindornyalaki birtokos, választmányi tagok: Vidosfalvy Ernő keszthelyi, Parrag Sándor karmaesi, Hertelendy Gábor vindornyalaki, Hosszu Ádám vindornyalaki, Tomor József karmaesi, Tóth János vindornyaszállási lakosok; társulati pénztárossá: Paller János karmaesi körjegyző, számvizsgáló bizottság tagjai: Bodis Péter, Horváth Lajos, Varga György karmaesi lakosok.

A megejtett közgyűlés tehát eredményeiben egy igen fontos és a fentjelzett községek gazdasági érdekeit nagy mérvben előmozdító munkálatnak sikeres és gazdaságos fentartását biztosítja továbbra is.

Irodalmi estély. R. Kovács Laura urnő, országos hírnevű magyar szavaló és recitator művésznő, a múlt héten Nagykanizsán tartott egy kitünően sikerült irodalmi estélyt. Nagykanizsáról Zalaegerszegre jött át a művésznő s a vármegyei házy nagytermében vasárnap este 8 órakor irodalmi előadást tart. R. Kovács Laura urnőt nem szükséges ajánlanunk. A közönség bizonyára ismeri már ezt a nevet, mert mint a magyar költők kitünő niterpretátora országos nevet szerzett magának. A sajtó sokszor nyilatkozott már elismerőleg R. Kovács Laura művészetéről, amely képes arra, hogy a művelt közönség műizlését kielégítse s egy estére kedves és tanulságos szórakozást biztosítson. A műsor Arany, Petőfi, Vörösmarty, Madách, Jókai, Tompa. Thaly, Kiss Rudnyánszky műveiből összeálltva. R. Kovács Laura urnő szemléltető jellemalakításának műsora: I. szakasz. 1. A művésznő. 2. A reményekben gazdag ifjú. 3. Egy öreg asszony. 4. Egy 80 éves aggastyán. 5. Egy 18 éves leány. 6. Földműves apa, anya és fiuk Pistika. 7. A modern házaspár. II. szakasz. 1. Az angyal. 2. A házi sárkány. 3. Egy asszonygyűlölő. 4. Tragikus művésznő. 5. Drámai hősnő. 6. A kuruc hősök. III. szakasz. 1. A műszavaló. 2. A laikus. 3. A gymnazista. 4. Elemista szavalók. 5. Az ovodás kis leány. 6. Egy hú férj. 7. A felolvasó. 8. Fiatal, középkorú, öreg, volapük predikátor. 9. A recitátor előadása, hogy mi a szerelem. Mi a szerelem a fiatal lányoknál? A fiatal embereknél? A menyecskéknél? Az özvegy-

asszonyoknál? Az idős nőknél? Az aggleányoknál? Az aggleányeknél? A nősbereknél? Az öreg embereknél és az anyósoknál? Helyárok: I—III. sor 2 K, többi sorok 1.20 K. Állóhely 60 f, deákjegy 50 f, karzat 40 f. Jegyek előre válthatók Breisach Sámuel ur üzletében és a pénztárnál. A vasárnap esti előadás jövődelmét a művésznő a zalaegerszegi főgymnasium segítő egyesületének ajánlotta fel.

A csáktornyai népies gazdasági tanfolyam vizsgálata f. hó 18-án volt a Zrínyi szálló nagytermében. A vizsgálat befejeztével a tanfolyamon készült füzvezzőkosarokat elárverezték.

Hangverseny. A zalaegerszegi társaskör február 2-án saját helyiségeiben (Kummer kávéház emeleti termei) hangversenyt rendez. Műsor: 1. Magyar dalok. Éneklő Szabó János, cimbalmon kíséri Gerencsér Mariska k. a. 2. Felolvasás tartja Csizsár József. 3. Szavaló Grész Irma k. a. 4. Ének zongora kísérettel. Előadják Grész Elsa k. a. és Briglevics Károly. 5. Felolvasás. Tartja Erdélyi Ernő győri lapszerkesztő. 6. Dialog. Előadják Fangler Béla és Briglevics Károly. 8. Magyar népdalok. Cimbalmon játssza Gerencsér Lajos. A hangversenyre Erdélyi Jenő szerkesztővel több győri hírlapíró jön Zalaegerszegré.

Iparhatósági megbizottak választása. Keszthelyen Takách Imre járási főszolgabíró elnöke alatt iparhatósági megbizottakul választottak: Dely Géza, Fabsits János, Fizáry Alajos, Hajdu János, Hermán Lajos, Krausz Lajos, Krausz Zsigmond, Kunstnig Imre, Lázár József, Molnár Ignác, Polgár Antal, Regensberger Ferenc, Schersing József, Schleiffer Lajos, Simon Alfréd, Stegmüller Károly, Szabó Géza, Szalay Ignác, Sommer Ignác és Veliap Imre. Az iparhatósági megbizottak alakuló ülésükön Schersing Józsefet választották meg elnöküknek.

Anyakönyvvezető kinevezése. A m. kir. belügyminiszter *Wlassics* Géza helyettes körjegyzőt a bagonyai anyakönyvvezető kerületbe anyakönyvvezetővé nevezte ki.

Maghivó. A zalalövői önkéntes tüzoltó-egylet saját pénztára javára f. évi február hó 1-én a központi vendéglőben zártkörű táncvigalmat rendez. Személyjegy 1 K, családjegy 2 K 40 f, egyenruhás tagok felét fizetik. Kezdeté 7 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

A nagykanizsai izr. nőegylet 1903. január hó 31-én, szombaton a Polgári Egylet emeleti helyiségeiben a dél-vidéki farsangi élet és a 12 hónap jellegzetes bemutatásával jótékonycélu estélyt rendez. Kezdeté 9 órakor. Nagy díszfelvonulás 9 $\frac{1}{2}$ órakor. Páholy 20 K, számozott karzati ülőhely 3 K. Belépő-jegy 2 K 40 f. Pénztárnyitás este 8 órakor. Páholy- és karzatijegyek előre válthatók január 29-én és 30-án délután 2—4 óráig a Polgári Egylet nagytermében. Felülfizetések köszönettel fogadnak.

Áthelyezés. A zalaegerszegi törvényszék elnöke a sümegi járásbírósnál üresedésben levő hivatali állásra *Szafnauer* János nezsideri járásbírósnál hivatali állását saját kérelmére áthelyezte.

A zalaegerszegi szegény gyermekek karácsonyfa egylete, amely dr. Jankovich László gróf főispán védnöksége alatt áll, a Korona szálló kaszinói helyiségében február 7-én tea-estélyt rendez. Belépő-díj: 2 K 40 f, melylyel szelvény jár egy eszébe tea kiszolgálására. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadnak és hírlapilag nyugtáznak.

Vásár áthelyezés. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte hogy Zalaegerszegen február 14-ére és június 2-ára eső országos vásárok ez évben kivételosen február hó 16-án, illetve június hó 3-án tartassanak meg.

Mulatságok. Az alsódomborui tüzoltó egylet február 1-én bált rendez.

A légrádi műkedvelők január 25-én Gárdonyi Gézának „A bor” című életképét adják elő.

Adóhivatali gyakornok kinevezése. A zalaegerszegi pénzügyigazgató *Mersits* Lajos letenyei lakost a letenyei kir. adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

Adományok. A zalaegerszegi népkönyha részére Hanty Károly ur 10 K, Hangay Gézáné urnő 5 K, dr. Rosenthal Jenőné urnő 4 K, dr. Grünwald Samuné urnő 3 K, Spitzer Hugóné, Matuschek Richárdné, dr. Jámor Mártonné urnők; Reich Samu, Schwarz Mór urak; Rechnitz Miksáné, Pataki Gusztávné, dr. Halász Miksáné urnők

2—2 K voltak kegyesek adományozni. Az adományokat ez uton köszöni meg a népkönyha vezetője.

Hűtlen cseléd. Goda Anna cselédképpen szolgált a városban. Noha csak 16 tavaszt látott még, lelke tehát romlatlannak látszott, mégis rosz utra tévedt, mert gazdáját rendszeresen meglopta. Hol kisebb, hol nagyobb összegeket vágott zsebre, a mint hozzáfért. De rajta kapták s átadták a rendőrségnek.

Elgázolás. Sommer Ignác 78 éves „földön-áruló” a napokban a plebánia templom előtt át akart menni az uton, a melyen egy fiakker robogott végig s az öreget elgázolta. Sommer olyan szerencsétlenül esett a lovak közé, hogy agyarázkódást szenvedett és eszméletlen állapotban szállították lakására, a hol harmadnapra meghalt. A vigyázatlan kocsis ellen megindították a vizsgálatot.

A kedves vendég. Csáktornyáról írják, hogy Spiegler Ignác zalaegerszegi festő segéd Csáktornyán Stein Bertalannál kapott éjjeli szállást. A vendég reggel szó nélkül távozott s emlékül magával vitte házigazdájának erszényét, amelyben szerény 10 korona huzódott meg. A kedves vendéget a vasuti állomásnál elesípték.

Részeg ember halála. Bakos András káptalanfai földműves rabja volt a pálinkaivásának. Ha pénzhez jutott, elitta és részegen tántorgott haza. A minap úgy berugott, hogy leánya és öcsese vezették haza. A részeg ember az udvarról bebörtökált az istállóba. Vacsora után Bakos veje kiment, hogy az öreg után nézzen s az öreget az ökrök között a földön fekvő mozdulatlanul találta. Bakos meg volt halva; fején, karján, lábán erős ütődések nyomai látszóttak. Valószínűleg az ökrök közé esett s ezek agyontaposták.

Baromfi tolvaj. Drávavásárhelyen folytonosan vesztek az apró lábas jószágok. Hol egyik, hol a másik háztól tűnt el néhány tyúk, vagy liba. Legutóbb Hrusóczy Elek tanító ólját dézsmálták meg. Ez alkalommal a nyomozás eredményre is vezetett és elfogták Zsneider Józsefet, aki télen át a lopott baromfival való kereskedést üzletszerűleg gyakorolta.

A Balaton áldozatai. Három szepezdi fiú a Balaton jegére ment eszuskálni. A fiúk valószínűleg halászlékre akadtak s egyszerre mind a három a víz alá bukott. Kettőnek sikerült a jégre felkapaszkodni és a partra jutni, a 16 esztendő Pál János azonban a jég alá került s a vízben lelte halálát.

A gyufa. Apró gyermekek ismét gyufához jutottak s természetesen felgyújtották vele szülőik házat. Szabó Jakab és Szörös Márton monostorapátii földművesek háza égett le s a két család télviz idején hajlék nélkül maradt.

A csendőrség közreműködése nyomozásoknál. A m. kir. honvédelmi miniszter rendeletet küldött valamennyi csendőrkerületi parancsnoksághoz, hogy helyezkedjenek érintkezésbe az összes nyomozó hatóságokkal és tárgyalások során beszéljék meg, hogy milyen változásokat tartanak szükségesnek a csendőrségi utasításon, esetleg pedig a nemrég életbe lépett bünvádi perrendtartáson. A ki a mai bünygyi nyomozás menetét ismeri, az bizonyosan helyén valónak találja ezt az intézkedést. A csendőrségi utasítás és a bünvádi perrendtartás sok helyütt oly ellentétben állanak egymással, hogy a nyomozó hatóságok, a mikor valamely nyomozást megindítanak, alig is tudják, miképpen járjanak el, mivel könnyen megeshetik, hogy intézkedéseik valamely törvényszakaszba ütköznek. Különösen a perrendtartás az, a mely okvetlen módosításokat kíván. A csendőrségnek hatásköre ugyanis oly kis körre van szorítva, hogy működést alig fejthet ki. A törvény a vádlottaknak olyan jogokat és szabadságokat biztosít, melyekkel azok a csendőrséget legnagyobb ellenőrködés mellett is kijátszhatják. A bünesetekről való jegyzőkönyv felvételével is a polgári nyomozó hatóságot bizza meg a törvény. A csendőrtisztek működéséről pedig egyáltalán meg sem emlékezik az új törvény. Ezek a nagy visszasságok az okai annak is, hogy a polgári hatóságok az új törvény életbelépése óta mind ritkábban veszik igénybe a csendőrség szolgálatát.

Az aranygyűrű. Egy esavargó formájú ember járta a falukat, de nem alázta meg magát a koldulásig, hanem aranygyűrűket árult. Potom pénzért adta őket, mert — úgy mondta — oleson jutott hozzájuk egy vándor ékszerésztől, akit

pénzavarából kiségett. Egy-két szerelmes legény fel is ült az üzletnek s néhány koronáért vettek maguknak két garast érő gyűrűket. A csavargó tovább járta ismeretlen utjait, míg Vas megyében elfogták. Horváth Mátyás a neve és viharos multja van.

Tűz. Véber Adolf zalaegerszegi ruhakereskedőnek templommal szemben Büchler-féle házban levő boltja kigyuladt s a készletben levő áru elégett. Csak a vásárra becsomagolt ruhaneműt sikerült megmenteni, a többi a tűz martaléka lett. A tüzet a szűk helyiségben felállított vas-kályha okozta.

A Déli vasut kedvezményes jegyei. A cs. kir. szab. Déli vasut az állami és törvényhatósági tisztviselők részére mérsékelt menetekre szóló utalványokat engedélyez, amelyeket az osztrák állomásokra is a budapesti igazgatóság állít ki. Ausztriában 1903. évi január 1-én a menetjegy adóról új törvény lépett életbe, amely szerint minden mérsékelt áru jegyre szóló utalvány személynként az I. osztályban 1 K, a II. osztályban 50 f s a III. osztályban 25 f értékű osztrák bélyeggel látandó el. Ennek alapján az utazóra az a kellemetlenség hárulna, hogy a határon való átlépésnél, az osztrák területen fekvő első határállomáson az utalványt a megfelelő osztrák bélyeggel kellene ellátnia s a jegypénztárnál lebélyegeztetnie. A cs. kir. szab. Déli vasutársaság budapesti igazgatósága az utasoknak ezen kellemetlenségtől való megkímélése céljából az utalványokat már a kiállítás alkalmával ellátja osztrák bélyegjegyekkel, de a kedvezményt kérőnek a bélyegjegy árát előre be kell küldenie, mert enélkül az utalványt nem adják ki.

A katonai lovak szavatossága. A közös hadügyminisztérium a hadsereg lóügyéről szóló szabályzatot módosította. E szerint az eladott kincstári lovak hibáért a hadügyi kormány szavatosságot el nem vállal, még akkor sem, ha ilyenek az eladás idejében fenállának s észrevehetők, vagy később derülnek ki. Minden vásárló köteles ennek a feltételnek elfogadását az árverési jegyzőkönyvben aláírásával megerősíteni.

Mének szétosztása. A pallini méntelepről a méneket folyó február 3-án osztják szét.

Mult hetivásár. A mult hetivásárra főlhajtottak 131 drb sertést és eladtak belőlük 105 darabot. Szarvasmarhákból főlhajtásra került 30 darab, eladtak közülük 18 darabot.

Aranyárkelet-pótlék február hóra. A vámilletéknek ezüstben történő fizetésénél vagy biztosításánál a törvény értelmében szedendő aranyárkelet-pótlékot (áziót) f. évi február hóra a pénzügyminiszter 19 $\frac{1}{2}$ %-ban állapította meg.

Vetőmagvak ára Mauthner Ödön budapesti magkereskedő értesítése szerint Budapesten 50 kilogrammonként: *vörös heremag* 62—76 K; *lucerna* 55—63 K; *muharmag* 9 $\frac{1}{2}$ —10 $\frac{1}{2}$ K; *baltacim* 12 $\frac{1}{2}$ —14 $\frac{1}{2}$ K; *bükköny* 7—7 $\frac{1}{2}$ K.

A Kert. a kertészet összes ágait magába foglaló kertészeti szaklap f. évi 2-ik számának tartalma: konyhakertészet, gyümölcsészet, díszkertészet, tárca, méhészet közletről és távolról, lugas, faiskola, világszemle, hírek, apró szakközlemények, szerkesztői üzenetek, fametszetek. Ára a havonként kétszer megjelenő szaklapnak egy évre 6 K, kertészek részére 4 K. Előfizetheti a lap kiadóhivatalában Budapesten, VII., ker. Rottenbiller-utca 33 sz. a.

Voltaire. Az anekdotizáló irodalmi hagyomány ezerszer elmesélte Voltaire és Nagy Friderik összebarátkozását és összeharagudását. A barátságból az lett, hogy Nagy Friderik meghívta Voltairt Sansouciába, a hol vele nézette át a verseit, mert a nagy király önként közlegénységet vállalt a gyöngye verselők szerény táborában. Ezt a tisztséget Voltaire úgy nevezte „a király szennyest mosom“. Az összeharagudásnak pedig az volt az oka, hogy Voltaire, a ki előtt a király csak verselő volt, úgy nyilatkozott a királyról, mint a verselő érdemelte. Macaulay Nagy Friderikről irt gyönyörű esszében hosszasan elmondja Nagy Friderik és Voltaire barátságának történetét. Pedig Friderik több volt egy rossz verselőnél. Mint Michelet szépen mondja, ő valószínűleg meg a század nagy elvét, a cselekvést. Első sorban a német nemzetnek volt hőse, a művelt középosztály benne látta előharcosát és mint Goethe mondja, nem annyira porosz, mint inkább Friderikpárti volt. Erről a csodálatos emberről, koráról, udvaráról, életéről szól a Nagy Képes világtörténet 174. füzet.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marozali Henrik egyetemi tanár, ki egyuttal e kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára diszes félbörkötésben 16 korona; füzeteként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján, havi részletfizetésre is.

A „Zenélő Magyarország“ idei X-ik évfolyam második füzetét jelent ma meg, s a következő érdekes és divatos zenemű újdonságokat hozza előfizetőinek: 1. „Ütött kopott a hegedűm“ és „Megy a gőzös lefelé“ közkedvelt magyar nótákat. 2. Jámbor Jenőtől „Salon Valser“ zongorára és III. Maillart A. „Romanez“ a „Willaro dragonyosai“ operából ének és zongorára. Előfizetheti a most megindult X-ik évfolyamra negyedéven 6 füzetre 3 koronával a „Zenélő Magyarország“ zenemű kiadóhivatalában Budapesten, VIII., József-körút 22/24., honnan érdeklődőknek mutatóvány füzetet ingyen küldenek s honnan minden nyomtatásban megjelent zenemű a legjobban megrendelhető.

Közgazdaság.

Szőlőbirtokosok figyelmébe

ajánljuk a földművelésügyi minisztériumnak 1902. évi december 19-én 112.264. sz. a. valamennyi gazdasági egyesülethez és mezőgazdasági bizottságokhoz intézett következő rendeletét:

A szőlővessző és szőlőoltvány termelésnek az idei rendkívüli kedvezőtlen időjárás következtében országsszerte kedvezőtlen eredménye volt s szak-körökben általános az a vélemény, hogy különösen oltványkészítésre még a látszólag kifogástalan minőségű szőlővesszők is, csak megfelelő válogatás mellett és különös óvatossággal lesznek használhatók. Erre való tekintettel megtettem a szükséges intézkedéseket arra nézve, hogy az állami telepeken mind a szőlővesszők, mind az oltványok válogatása a legnagyobb gondal foganatosíttassék s a hol szükségesnek mutatkozik, halasztassék el a jövő tavaszra, hogy ekként az éretten s oltványkészítésre, illetve tartós szőlőtőke nevelésére nem egészen alkalmas vesszők a téli fagy hatása alatt selejteződjen, azok felhasználása illetve forgalomba hozatala váljék lehetetlenné. Ennek következtében az állami telepek készlete, természetesen viszonylag nagyon mérsékelt lesz s a venni szándékozók annál nagyobb mértékben lesznek a magán termelők készleteinek megvételére utalva.

A magán termelők közül sokan még jobb években sincsenek abban a helyzetben, hogy kellő súlyt fektessenek az eladásra szánt, sőt sok esetben a saját céljaikra felhasznált szőlővesszők és szőlőoltványoknak megfelelő gondal és szigorral való megválogatására, nehogy az érdekelteket ennek következtében nagy csalódások ériék. Figyelmeztetendők minden irányban, hogy mivel az idén mind a szőlővesszőknek, mind az oltványoknak viszonylag nagyon csekély százaléka lesz kifogástalan, a válogatásra s főleg azok, a kik szőlővesszőket vagy szőlőoltványokat szereznek be, a megrendelt anyagok átvételére kiváló gondot és figyelmet fordítsanak.

Szakközvegyemet ehhez képest utasítottam, hogy működési körükben minél kiterjedtebb módon és minél hatékonyabban figyelmeztessék a szőlőbirtokosokat, hogy szőlővessző és szőlőoltvány készleteiket, különösen az eladásra szánt mennyiségeket kellő gondal és a legnagyobb lelkiismeretsséggel ekként válogassák meg, hogy az üzleti szokások szigorú alkalmazása esetén csalódások ne érjék és viszont azokat, akik szőlővesszőket vagy oltványokat venni szándékoznak, az üzleti szokások alkalmazásának a megrendelés alkalmával való kikötése mellett az átvételnél megfelelő óvatossággal járjanak el s abban az esetben, ha akár a válogatás módjára és mértékére, akár a minőség megállapítására nézve, akár a vevők, akár az eladók részéről véleményük, szaktanácsaik, vagy közreműködésük kéretnék ki, legyenek minden tekintetben az érdekeltek támogatására.

Felhívom a Czimet, hogy a fennebbiekre a működése területén lakó szőlőbirtokosokat a saját hatáskörében szintén figyelmeztesse és minden lehetőséget kövessen el arra nézve, hogy az éretlen

és ekként oltványkészítésre, illetve tartós szőlőtőke nevelésére nem alkalmas szőlővesszők és szőlőoltványok a jelzett célokra ne használtassanak fel, különösen pedig adás-vétel tárgyát ne képezzék.

Figyelmeztesse továbbá az érdekelteket szőlőbirtokosokat, hogy az állami telepeken termelt szőlővesszők és szőlőoltványok mennyisége a fennebbiekre való tekintettel csak a jövő tavaszon lesz ugyan véglegesen megállapítható, már most is kétségtelennek látszik azonban, hogy a készletek a beérkezett kérvények és vételajánlatok nagy mennyiségéhez képest az országsszerte mutatókozó szükségletnek csak csekély részben való kielégítésére lesznek elegendők. Nagó reményeket ehhez képest kérvényeik, illetve vételajánlataik teljesítéséhez ne fűzzenek s igyekezzenek szükségleteiket a viszonyokhoz képest mérsékelni, vagy kellő óvatosság mellett magán forrásokból fedezni.

Gyöngyvirágot télen virágzásba hozni. Gyöngyvirágok a világ kedveltjei. (Convallaria majalis major.) Az igazi, nagyvirágú kerti gyöngyvirág. Az erdőben szedett, vad gyöngyvirágokat hajtásra nem lehet használni. — Gyöngyvirágokat csak november végén, vagy december hóban lehet szállítani, ha már beállt a fagy. Kertészek, kiknek üvegház áll rendelkezésükre, többféle módon hajtának. A gyöngyvirágok megérkezésükkor azonnal homokba sorban beásandók és a nagy fagy ellen szénával vagy mással óvandók. — Cserépbbe 10—15 drb, ládába 50—200 drb közönséges földbe, vagy földdel kevert mohába sorba ültetendők és azonnal igen meleg és sötét helyre állítandók. Szeretik a + 24—30° R. foknyi meleget. (Többet azonban nem szabad adni, mert különben ugy a csira, mint a virágok elromlanak.) A csirákat még 5—6 cm. magasságban mohával kell betakarni és igen nedvesen tartani. Milyhelyt kihajtottak és virágbimbók mutatkoznak, kevés világosságot engedünk rájuk és lassanként mindig többet, míg teljesen kinyitlakt, mikor is világos, nem oly meleg helyre állítandók, hogy hosszabb ideig virágozzanak. Magánosok, kik üvegházal nem rendelkeznek, a hajtathoz cserepeket, sőt kis szivarládikákat is használhatnak, melyeknek feneke többször átyukasztandó. Ilyen ládikákba 25—40 drbot lehet ültetni, de ültetés után egészen betakarandók mohával, mely naponta többször 24—30° R. foknyi meleg vízzel megöntözendő. Ezt a mohacsomagot pléttányérra, mely vízzel van telve, a kályhára kell tenni és különösen ügyelni, hogy meleg legyen. — 2—3 hét múlva már virágoznak és akkor ablakba állíthatók. (Mühle Vilmos.)

Egy kitünő abraktakarmány. Általános szokás nemcsak nálunk, de másutt is, hogy a lovaknak nem adnak egyéb abraktakarmányt, mint a zabot. Kétségtelen, hogy a zab a lóabraktakarmányok között a legértékesebb s így indokolt is annak használata, de viszont nem jelenti ez egyuttal azt, hogy mást mint zabot ne is etethetnénk. Sőt ellenkezőleg kívánatos is, mert a tápanyagarányt más abraktakarmányok felvételével megfelelőbbé lehet tenni. Egy ily jelentőségteljes takarmány a lóbab, a melynek termelését a következőben ismertetjük.

A lóbab a mérsékelt meleg és nyirkos éghajlatot kedveli, de azért hűvösebb helyen is megterem. Csak az igen hideg klímát nem szereti, amennyiben tenyészideje hosszú lévén, nem képes magot kötni. A hol az átlagos nyári hőmérsék 18 cels. fok, ott inkább a kisebb szemű lóbabot termeljük, mert az előbb érik be, mint a nagy lapos szemű.

A lóbabot korán kell vetni és pedig annál korábban, minél szárazabb az időjárás. Sovány talaj igényeinek meg nem felel, mert sok tápanyagot vesz ki a földből. Legjobban szereti a humozus agyagföldet, mert az elég gazdag is s mert megtalálhatja benne nedvesség iránti igényeinek kielégítését is. A talajból nagy mennyiségben fogyasztja a foszforsavat, nitrogént és meszet, épen ezért a szuperfoszfáttal és mészzsel való trágyázást nagyon meghálálja.

Lóbab alá a földet őszszel okvetlen meg kell már szántani s így a tavaszi szántást mellőzhetjük. Tavaszszal egy mély járású grubber sokkal jobb eredményt biztosíthat, mint egy szántás. A vetés fészkekben történik 40 cm-es sortávolsággal, egymástól 20 cm-re eső részekben. A kat. holdankénti vetőmagszükséglet 130—150 kilogramm.

Vetés után két hétre rendszerint kiesirák s mihelyt fejlődésében annyira haladt, hogy a kapával benne kárt nem tehetünk, hozzálatunk megkapálásához, a melyet a talaj gyomosodásához képest egyszer vagy kétszer megismételünk. Aratási idejének megválasztására nagyon kell ügyelni, mert ha túlérlik, hüvelye felpattogzik s belőle a mag kipereg. Legjobb akkor aratni, ha a hüvelyek többsége érik. Valamennyinek teljes beérését megvárni nem tanácsos. Kicsiben sarlóval aratják, nagyban pedig vagy kaszával, vagy nyúvík. A letakarítás után kis kékébe kötve utószáradás céljából felállítandó, majd keskeny kazlakba rakandó. A holdankénti termés-eredmény 7—12 q. között ingadozik. A magban igen sok a protein, több mint a zabban, kukoricában, avagy a buza és rozskorpában.

Menyasszony-selyem 60 krajeártól 11 méterje, minden színben. Bérmentve és már vámmentesen házhoz szállítva. Gazdag mintagyűjtemény postafordultával **Henneberg selyemgyára, Zürich.**

Piaci árak a legutolsó hetivásáron 50 kilogrammonként.

	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
búza		7.—	7.10
rozsa		6.—	6.16
árpa		5.20	5.60
zab		5.60	5.80
lóher		60.—	—
tengeri		—	—
bükköny		—	—
fehérbab		8.50	—
hajdina		—	—
burgonya		—	—
tarkabab		6.—	—

Felelős szerkesztő: **dr. Csák Károly.**
Társszerkesztő és kiadó: **Udvardy Ignác.**

Szőlővessző

sima hazai, teljesen beérett, amerikai ojtványokról szedett, phylloxera és peronospora mentes, 60—70 cm. hosszú, fajtisza — fásajtásra is kiválóan alkalmas — **rizling, mustosfehér, szlankamenka, kövidinka, chasslas és vegyes finom asztali szőlővessző.** Ezrenként 6 koronáért kapható, míg a készlet tart és erre mielőbbi előjegyzést elfogad

Fuss Nándor
gyógyszerész, Alsólendvén.

Epilepsia.

Aki nyavalyatörésben, görcsökben és más idegbetegségben szenved, kérjen arról füzetet. Kapható ez a füzet ingyen és bérmentve a „Hattyú” gyógyszerháznál Frankfurt a M

A pozsonyi kiállítás arany éremmel ki-tüntetett

„Weisenbacher“-féle cognacot

ajánljuk a nagyérdemű közönség szives figyelmébe, mint valódi és tiszta **borpárlatot** s kérjük össze nem téveszteni ama sok, csak hideg keverés uton készült árukkal.

Hankus és Cservényák
tulajdonosok **Salgó-Tarjánban.**

Kapható Zalaegerszegen: **Gyarmati Vilmos** urnál, Nagykanizsán: **Belus Lajos** urnál és minden jobb fűszerkereskedésben és csemege üzletben.

Egyedül valódi angol

BALZSAM Thierry A. gyógyszerésztől

közegészségügyileg megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek felszerelése a kereskedelmi törvények védjegyjoltalma alatt áll.

Allein echter Balsam
aus dem Schuttsaugel-Geheimnis
des
A. Thierry in Pragrad
Rohitsch-Sauerbrunn.

Ezen balzsam belsőleg és külsőleg használható.

1. A tüdőnek és mellnek összes betegségeinél elérhetetlen gyógyszernek bizonyult, megszünteti a katarrhust és köpetkiválást, a fájdalmas köhögésnek elejét veszi, sőt még régebbi betegségeket is gyógyít. 2. Kitűnő hatással van torokgyulladásnál, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 3. Alaposan kiűrtja a hideglelést. 4. Meglepő gyorsan gyógyít gyomorgörcsöt, kólikát és szakgatásokat. 5. Jótékony hashajtó és vértisztító, tisztítja a veséket, megszünteti a hypochondriát és melancholiát és előmozdítja az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnő hatása van fogfájásnál, lyukas fogaknál, szájpneumóniánál, továbbá minden fog- és szájbetegségnél és megszünteti a felbőfögést, valamint a száj és gyomor rossz szagát. 7. Külsőleg csodás gyógyszer minden sebre, úgymint hópörsenés, sipoly, szemölcs, égési seb, fagyott testrészt, rüh, kosz és kiütések, megszünteti továbbá a fűfájást, zugást, szakgatást, köszvényét, fülfájást stb. **Tessék mindig vigyázni a zöld apáca-védjegyre, mint fent látható!** Hamisításoktól legjobb óvszer egyenesen a gyárból eredeti kartonokban bérmentve az osztrák-magyar monarchia minden postállomására 12 kicsi vagy 6 dupla üveget 4 koronáért hozatni. Bosznia és Herzegovinába 4 korona 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Szétküldés csak az összeg előzetes utalványozása vagy lefizetése mellett.

Miért szenved?

mikor önnek a biztos gyógyulásra a **legrégebbi sebeknél** is kilátása van és majdnem mindig elkerülhetni a fájdalmas operációt vagy amputációt, ha

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi

centifolia-kenőcsét

használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van, a fájdalmak enyhítésében pedig elérhetetlen. Valódi centifolia-kenőcs használata: a gyermekágyasok mellbajainál, a tejelválasztás akadályainál, mellkeményedésnél, vörhenynél, mindenféle régi bajnál, nyílt sebeknél lábakon és csontokon, sebeknél, sós-csúsz, dagadt lábaknál, sőt csontszűnál is: ütött, szúrt, lőtt, vágott és roncsolt sebeknél; az idegen testek kiválasztásánál, mint üveg- és faszilánk, homok, dara, tövis stb.; mindenféle daganat, kinövés, karbunkulus, új képződmények, valamint ráknál, körömméregnél, körömdaganatnál, hólyagnál, menéstől kisebesedett lábaknál. **Egött sebek minden nemét, fagyott testrészek, a betegek fekvéstől eredt sebeit, a nyakon támadt daganatot, vér daganatot, fülbajt és a gyermekek sebesedését stb., stb. Szétküldés csak az összeg előzetes beküldése ellenében.** 2 tégely csomagolással, postaköltséggel és szállítólevéllel együtt 3 korona 50 fillér. Számtalan elismerő bizonyítvány eredetiben megtekinthető. Mindenkit óvok hamisítványok vételétől és kérem vigyázni, hogy minden tégelyen a cég: „**Órangyal-gyógyszertár Thierry (Adolf) Limited Pragrad**” beégetve legyen.

E két gyógyszerében felülmulhatlan szer sohasem romlik el, ellenben minél régebbi lesz, annál értékesebb és hathatósabb, és sem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az év bármely szakában küldhető. Majdnem mindig van hatásuk és segítenek, legalább az orvos megérkezéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy efféle sokszorosan ajánlt hasonló, de hatástalan szereket használni, melyekért csak legfeljebb a pénzt dobjuk ki, hanem maradjunk csak e mellett a két régi elismert jó, olcsó, megbízható, amellyel teljesen ártatlan, világhírű szerrel, melyeknek minden családnál találhatónak kellene lenni. Ahol a fent ismertetett védjegyekkel valódián kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és címezni:

Thierry (Adolf) gyógyszerész Limited Órangyal-gyógyszertára. Pragrada Rohitsch Sauerbrunn mellett.
Közp. raktár Budapesten: Török J. gyógyszerész, Zágrábban: Mittebach J. gyógyszerész és Bécsben: Brady C. gyógyszerésznél.

Gyomorbetegeknek,

akik meghűlés, gyomortájerhelés, élvezhetlen, nehezen emészthető, túlhideg vagy meleg eledel, vagy szabálytalan életmód folytán gyomorbajban, gyomorkatharusban, gyomorfájdalomban, nehéz emésztésben vagy elnyálkásodásban szenvednek, a rég kipróbált jó hatású **emésztési és vértisztító szert** ajánljuk, mely az

Ullrich Hubert-féle

növény bor.

Kitűnő gyógyszerjének talált növényekből jó borral vegyítve készül, erősíti az ember gyomorszerveit anélkül, hogy gyomorhajtó szer lenne. Eltávolítja a véredények zavarait, tisztítja a vért minden romlott, betegséget előidéző anyagoktól és hathatósan működik az egészséges vérképződésre.

Ezen bornak kellő időben való használata mellett minden jelenség, mint fűfájás, felbőfögés, gyomorégés, melyek idült gyomorbajoknál leggyakrabban előfordulnak, már a kezdetleges használatnál megszűnnek. Szorulás, kólikafájdalmak, szivverés, álmatlanság ezen növénybor használata mellett gyorsan megszűnnek.

Halvány, aszott kinézés, vérhiány a legtöbb esetben a hiányos vérképzésnek és májbetegségnek a következményei, amelyeket legbiztosabban gyógyít ez a növény bor, mely fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést, javítja a vérképződést s a betegnek új erőt szerez, amit számos elismerő és köszönő irat igazol.

A növény bor üvegenként 3 és 4 koronáért kapható a gyógyszerházakban Zalaegerszegen, továbbá Zalaszentgróth, Vasvár, Körmend, Nova, Pacsa, Keszthely, Sümeg, Jánosháza, Devecser, Kisczell, Mura-szombat, Bellatincez, Marczali, Tapolca, Nagykanizsa, Letenye, Csáktornya, Perlak, Szombathely, Csabrendek, Sárvár, Németújvár, Szentgothárd, Óriszentpéter, Alsólendva, Muraszterdahely, Komárom, Nemesvid, Pápa, Nádásd, Vaspör, Szőc, Baksa, Bak, Pölöske, Zalaszentlászló, Boba, Középbisztrice, Pinceze, Páka, Újudvar, Nagyrada, Csákány, Simontornya, Tapsony, Kéthely, Nyírad, Ajka gyógyszerházaiban, illetve fűszerkereskedéseiben, valamint minden nagyobb és kisebb helyen Magyarországon és az egész osztrák-magyar monarchiában a gyógyszerházakban.

Utánzatoktól óvakodni kell

és csak

Ullrich Hubert-féle növ. bor.

kérendő.

A zalaegerszegi gyógyszerházak 3 vagy több palack növény bort eredeti áron szállítanak az ország bármely részébe.

Logkedveltebb, legtökéletesebb
arctisztító és szépítő szerek: **AKÁCIA**

KRIEGER-féle -CRÉME 2 kor.
-PUDER 1 "
-SZAPPAN 1 "

Főraktár:
KORONA GYÓGYSZERTÁR
BUDAPEST, CALVIN TÉR.
Törvényesen védve.

ELŐ M Á G Y A R
Gazdasági
GÉP G Y Á R
részvénytársulat
Budapest, VI. váci-ut 19.
2500 részvétel 100 000
Külf. Kisb. g. gép üzemben.
Malomborandósokra
KÜLÖN SZAKOSZTÁLY.
Udvarra árjegyzéket ingyen és
bérmentve küld.

CSÁSZÁRFÜRDŐ
téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.
Elsőrangú kénes hévízi gyógy-
fürdő, páratlan gőzfürdővel,
legmodernebb iszapfürdőkkel,
pompás ásványvíz-uszodákkal,
kő- és kádfürdőkkel.
200 kényelmes lakoszobával.
Prospektus kívánatra ingyen
és bérmentve.

KATZER
szücsmester,
udvari szállító
Budapest, VI., Ó-utca 44.
Szörmeáru az egész
világon elterjedtek és
elsőrangúak.

GUMMI
és
HALHÓLYAG
tuczata 2, 4, 6, 8, 10 kor. és
feljebb, a világ legjobbjai, titok-
tartás mellett, utánvételt, vagy
a pénz előzetes beküldése után
küldi a szakma
legelső ranga
cége:
REIF J.
specialista, Bécs,
Brandstätte 3.
Árjegyzék
ingyen

Modem
BUTOR.
Óriást választék
háló-, ebédlő-, szalon- és
uri-szoba-butorokban.
Olecsőbb mint bárhol
NEMES és LENGYEL
butoriparosoknál
BUDAPEST,
IV., Kecskeméti-utca 6. sz. 1.

ZIMMER
bármely országból és
szakmából, ajánlatok szét-
küldése és Val. Üsszekötések lé-
tesítése céljából (póztudj jótállással)
ROSENZWEIG JÓZSEF és FIAI
Nemzetközi Czimirodájában
Budapest, V., Nádor-utca 13. sz.
Prospektus ingyen és bérmentve.

OSAN
A torok, tüdő,
száj és fogak
legjobb védője az
OSAN-szájvíz-essencia a 88 kr., OSAN-fogpor a 44 kr.
Feltöltül az eddig ismert összes fogszereket.
OSAN-szájvíz-essencia a 88 kr., OSAN-fogpor a 44 kr.
Czerny-féle keleti a legjobb és legkedveltebb
szépitő-szer
ROZSATEJ
Egve 1 frt. Ehhez
balsamszappan 30 kr.
Fritsch Ferd.-féle Napraforgó-szappan a 50 és 35 kr.
Tanningene
a legjobb és legégszegebb
hajfestő-szer sötétszőke,
barna és fekete. Ára frt 2.50
Prospektust ingyen és bérmentve küld:
Czerny J. Antal, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstr. 6.
Külfeltevő London, Páris, Brüssel, Konstantinápoly stb.
Raktáron győgytárakban, illatszertárakban stb.

ROSER
TANINTÉZÉS
Budapest, VI., Aradi-utca 10.
ALAPITTATOTT 1853.
Nyilvános polgári iskola 10-14 éves
ifjak részére. — Felsőbb kereskedelmi
iskola 14-18 éves ifjak részére. —
Nevelő internátus benlakó növendékek
részére. Bizonyítványt államér. ény-
sek és az egyéves önkéntességre jog-
sítanak. — Bővebb felvilágosítást
ingyen ad
Röser János, igazgató

SANTA EGGER
Fiatal embereknek orvosilag ajánlott szer. Ára 3 korona.
NÁDOR GYÓGYSZERTÁR, Budapest, VI., Váci-körút 17.

INTERNATIONAL
SZÖRVESZTŐ
néhányzori használat után az arctól és
keztől a szőrt eltávolítja. Egy tápegység 6 K.
Főraktár: Dr. Kovács Ernő gyógyszerész
Budapest, Gyár-utca 17.
Megjelent „Toilette-titkok” ingyen.
Mi helybeliek BUDAPESTEN a
NEW-YORK
KÁVÉHÁZBAN
(Erzsébet-körút 9-11. szám)
találkozunk.

SANTA EGGER
Használjon Kerpel-féle
KÉZFINOMÍTÓ
folyadékot, mely minden kezét
3 nap alatt simit, fehérit, szépit.
Ínyeg 90 fillér. Postán 4 üveget
bérmentve küld
KERPEL gyógyszerész
• Budapest, V., Lipót-körút 28.

A KISBIRTOKOSOK
ORSZÁGOS FÖLDHITELINTÉZETE
BUDAPEST, V., GÉZA-UTCZA 2.
300 koronától kezdve ad törlesztéses zálog-
levél-kölcsönöket, melyek után
teljes készpénzfizetéssel:
50 évre a tőke évi 5.70%-a
33 1/2 : : : 6.50%-a
22 : : : 8.-%-a
15 : : : 9.80%-a
2 1/2-3% levonással:
50 évre a tőke évi 5.28%-a
34 : : : 6.-%-a
25 : : : 7.-%-a
15 : : : 9.40%-a
fizetendő járadékul a törlesztéssel együtt.
Bővebb felvilágosítást
az intézet díjmentesen ad.

LEOPOLD GYULA
Saját érdekében hirdessen
Budapest, VII., Erzsébet-körút 54
hirdetési iróda által

LE DÉLICE
LE DÉLICE
Vergé CIGARETTAPAPIR
Vergé SZIVARKAHÜVELY
MINDENÜTT KAPHATÓ.

Köhögésben

szennedő

kísértse meg a köhögést csilla-
pító és kellemes ízű**Császár
Mell-bonbont.**2740 hatóságilag igazolt bizo-
nyítvány szól mellette
és hogy sikerrel használható köhög-
gésnél, katarrusnál és elnyálcáso-
dásnál. Kapható 20 és 40 filléres
csomagokban Schmidt Győző zala-
egerszegi cukrásznál.

13/1903. ügyszám.

Árverési hirdetmény. Alulírt királyi közjegyző a 13/1903.
ügyszám alatt felvett jegyzőkönyv alapján
ezennel közhírré teszem, hogy Goldmann
Ignác kereskedő zalaszentmihályi lakos
megkeresésére az ennek tulajdonát képező
és általa Hirschmann A. esáktornyai keres-
kedelmi cégnek eladott, de át nem vett
Szentmihály-pacsai vasuti állomás raktár-
helyiségébe beraktározott (2) két vagon
azaz mintegy 200 métermázsza bükköny-
magot 1903. évi január hó 29-ik napján
delután 3 órakor a Szentmihály-pacsai
vasuti állomáson, az árúnak azonnali át-
vétele s a zsákoknak visszaszolgáltatási
kötelezettsége mellett nyilvános árverésen
a legtöbbet ígérőnek bármely áron, de
azonnali készpénzfizetés mellett eladom.Kelt Zalaegerszegen, 1903. évi január
hó 20-ik napján.**Skublics Imre**
kir. közjegyző.**Hirdetmény.**A tisztelt vevőközönségnek becses
tudomására adatik, hogy nálam
alulírott nál egyezer darab tölgyfa
lugos- vagy kerítés láb különböző
vastagságban, ép úgy 500 darab
gesztenye vagy lugasláb, továbbá
10.000 darab gesztenyekaró van
eladó.**Fischer Gedeon**
Zalatárnok.**Körjegyző urak figyelmébe!**Alulírott a tagosítás, legelőfel-
osztás, vagy valósítás folytán szük-
séggé vált kataszteri munkálatok-
nak újbóli elkészítésére, adó,
községi pótdadó, utadó főkönyvek
lezárására, új főkönyveknek fel-
fektetésére, vagy egyéb bármilyen
adómunkálatok elkészítésére ajánl-
kozik, illetve vállalkozik.Díjazás megállapodás szerint lesz
fizetendő.Minél számosabb és sürgős meg-
bízásokat kér,Zalaegerszeg, (Pap-u. 5. szám)
1903. évi január hó.**Vutskits Ignác**
volt ságodi körjegyző.

Meghívó.

A pórszombati tejszövetkezet
folyó évi február 1-én tartandó**II. rendes közgyűlésére.**

TÁRGY.

1. Az 1902. évi zárszámadás és mérleg be-
mutatása.
2. Alapszabályok pótlása a ker. törvény 225. §.
13. pontjának értelmében.
3. Igazgatóság és felügyelő bizottságnak a fel-
mentvény megadása.
4. Esetleges indítványok.

Az igazgatóság.

**A pórszombati tejszövetkezet vagyon- és
mérlegszámlája az 1902. évben.**Vagyon. Készpénzkészlet 839 K 28 f, köve-
telések tagok irányában 751 K 72 f, számla
követelések 109 K 28 f, felszerelés (leltár) 2.156 K
64 f, összesen 3.856 K 92 f.Teher. Részvénytőke (leltár) 2.156 K 64 f,
tartálék 103 K 54 f, tartozások tagok irá-
nyában 1.066 K 18 f, számla tartozások 247 K
89 f, mult évről áthozott nyeremény 10 K 20 f,
1902. évi tiszta nyeremény 272 K 47 f, összesen
3 856 K 92 f.

Pórszombat, 1902. december 31.

Szabó János sk. Szabó Döme sk. Mohaupt Oszwald sk.
pénztárnok. ig elnök. igazgató.Fenti mérlegszámlát a könyvekkel összehason-
lítottán, tételtől-tételre megegyezőnek találtuk.Stankovszky Imre sk. Sanveber József sk.
felügy. biz. tag. felügy. biz. tag és jegyző.Kászlai András sk.
fel. biz. tag.Az 1902. évben kilépett egy tag egy üzlet-
részszel; az üzletrészek száma 102.

Órák, ékszerek RÉSZLETFIZETÉSRE
SERÉNYI
 is, olcsó szabott áron
 órák és ékszerek
 Budapest, Erzsébet-körút 28. l. sz.
 Főnöke: M. Fő-utca 21. sz.
 Képes árjegyzék ingyen.

Köszvény és csúsz ellen legsikeresebb
 a KRIEGNER-féle
RÉPARATOR
 1 üveg 2 korona.
 Főraktár: KORONA GYÓGYSZERTÁR, Budapest, Calvin-tér.

Ha őszül a haja,
 használja a
„Stella”
 vizet, mely nem fest, hanem a haj eredeti színét adja vissza.
 Üvegje 2 korona.
ZOLTÁN BÉLA
 gyógyszerárában, 6 cs. és kir.
 fensége József főh. udvari szállítója
BUDAPEST,
V. SZABADSÁG-TÉR.

110,000 sorsjegy, Nyeremények összege
 55,000 nyeremény. 14.459,000 korona.
KIRÁLYFI ÉS TÁRSA BANKHÁZA
 a magy. kir. szab. osztályorszáját főelárúító helye
BUDAPEST, Andrásy-ut 60.
 Elismert megbíshatóság! Előzékenység! Kiváló szerencse!

HEMOPATIAI GYÓGYINTÉZET.
 A vérgyógyítás biztos gyógymód: asthma, szív-, gyomor-, ideg- és bőrból, azéllhűdés, elmezavar ellen.
 E gyógymód megkapítója:
Dr. KOVÁCS J. főorvos.
 BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRÚT 18. l. sz.

Megjelent az új X-es számú
YOST MODELJE
 ESZMÉNYI TÖKÉLETESÉGBEN
 KÉRJEN PROSPECTUST A
YOST IRÓGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁGtól
 Budapest, NEW-YORK palota.

Remek és olcsó fényképek készülnek
RIVOLI
 fényképezési és festészeti műtermében
 BUDAPESTEN, VII. KER., KERÉPESI-ÚT 30. SZÁM.
 !!! Régi kis képek után is sikerült nagytáskák !!!

Hirdetéseket, reklámokat szakszere-
 rién, pontosan és legolcsóbban közöltet
 az összes bel- és külföldi lapokban,
 valamint naptárakban az
ÁLTALÁNOS TUDÓSÍTÓ hirdetői
 osztálya,
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 54.
 Tulajdonos: **Leopold Gyula** szerkesztő.

Hôtel PÁRIS szálloda
 Szállodás: SIMON PÁL.
 BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRÚT 25. szám.
 100 szoba 1 frttól feljebb kiszolgálással együtt.
 Fürdők, elegáns kávéház, étterem és sörsar-
 nok a házban. Villamos vasúti megállóhely
 az összes pályaudvarok és hajók felé.

PLATSCHÉK VILMOS
 elismert legsolidabb
FÉRFI és GYERMEK-ruha áruháza
 Budapest, IV., Központi Városház.
 Étvágytalanság, hányinger, fejfá-
 jás, gyomorbajok ellen csodálatos a
RADITZ-féle
GYOMOR-ELIXIR.
 Ára 1 korona. Póztán 6 üveg bérmentve.
RADITZ J. „Fehér kereszt” gyógytára,
 BUDAPEST, FŐVÁM-TÉR 6. SZÁM.

Dr. SCHLESINGER MIKSA
VIZGYÓGYINTÉZETE Pozsony
ÉS SZANATORIUMA. (Hegység).
 Kitűnő hegyi fekvésben, pormentes és szélétől védett, 200 kilo-
 méternél több jól ápolott, regényes hegyi utak. Szigorúan indivi-
 dualizáló szakorvosi kezelés. Legmodernebb kényelem, az összes
 betegszobák hygienikusan a legkövetkezőben vannak beren-
 dezve. Kitűnő ellátás, mérsékelt árak. Az intézet egész éven át
 nyitva van. — Prospektus és felvilágosítással szolgál!
 a dr. SCHLESINGER-féle vizgyógyintézet, Pozsony (Pályaudvar)

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ
 AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES-ÍZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

Vetőmag eladás.
 Alulirott főbérnökségnél prima,
 csiraképes **tavas buza**, ugyszintén
 őszszel és tavaszszal egyaránt vet-
 hető **járó buza** mm.-ként 18 K-ért
 eladó, a vevő zsákjaiban az alsó-
 lendvai állomáshoz szállítva.
 Megrendelések intézendők
 Uradalmi főbérnökség
 Alsólendva.

Óh jaj!
 Köhögés, rekedtség és
 elnyálkásodás ellen gyors
 és biztos hatásuk
Egger mellpasztillái,
 az étvágyat nem rontják
 és kitűnő ízűek.
 Doboza 1 korona és 2 korona.
 Próbadohoz 50 fillér.
 Fő- és szétküldési raktár:
„NÁDOR”
GYÓGYSZERTÁR Egger mellpasztilla
 Budapest, V., Váci-körút 17. csakhamar meggyógyított.
 kapható Zalaegerszeg: Kaszter Sándor, Simegen: E. Dervarics
 István, Zalaszentgróton: Botfy Péter gyógyszerárakban.

ÜGYNÖKÖK,
 akik magánosoknál ismeretséggel bírnak,
 60 K fix fizetés és magas provízió mellett
 kerestetnek azonnal mindenütt, városban,
 kézségben és megyében egy új, szabadal-
 mazott cikk elárúsítására, amely minden
 polgári és uriháznál elkerülhetlenül szük-
 séges.
 Azügynökséget mindenki, aki magánosok-
 nál ismeretséggel bír, magánfoglalatosság-
 képen szabad idejében elvégezheti.
 Az ajánlatok „Neuheit P. 1903” — cím
 alatt Bécsbe intézendők Mosse Rudolfhoz.

Fernolendit
 cipő fénymáz, a világ legjobb fénymáza és Glanzcrème világos cipők számára leg-
 szebb fényt adnak és megtartják a színt állandóan. Sárga vagy barna bőrből készült
 foltos cipők Lyosin alkalmazásával egész új szint kapnak.
 Alapítattott 1812.-ben. Gyárraktár Bécsben I. Schulerstrasse
 21. Mindenütt kapható.

Az Orsz. Gazd. Munkás- és Cselédség-pénztárt ajánljuk jó indulatába. Ismertesse ezt az intézményt a nép körében. Biztosítsa cselédeit ezen segély-pénztárnál!

A Richter-Fele LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller
 egy régi kipróbált házi szer, amely már több mint 33 év óta megbízható betörésvédő alkalmazatnak létezését, csúszal és megállítását.
 Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cég-jegyzékkel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legközelebbi gyógyszerárban kapható.
 Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten.
Richter F. Ad. és társa,
 cégal. és kfr. udvari szállítók. Budapest.

Meghívó.

A zalamegyei központi takarékpénztár-részvénytársaság évi rendes közgyűlését

a folyó 1903. évi február hó 14-én délután 2 órakor Zalaegerszegen saját házában az emeleten levő tanácsstermben fogja megtartani, melyre a t. részvényeseket tisztelettel meghívja az

Igazgatóság.

TÁRGYSOROZAT:

1. Igazgatósági- és felügyelő-bizottsági jelentés.
  2. A zárszámadásnak megvizsgálás s a mérlegnek megállapítás céljából előterjesztése és a tiszta jövedelem felosztása iránt határozat.
  3. Az igazgatóság- és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
  4. Az alapszabályok 106-ik §-ának módosítása.
  5. Az alapszabályok 28. §-a értelmében netán bejelentett indítványok.
- Zalaegerszeg, 1903. január 22.

Jegyzet. Az alapszabályok 7., 8. és 9. §§-ai értelmében a részvényes tanácskozási és szavazási jogot — akár személyesen, akár meghatalmazott által — csak oly részvénye alapján gyakorolhat, mely a közgyűlést legalább két hónappal megelőzőleg a részvénykönyvben nevére átírva és szelvényeivel együtt legkésőbb az 1903. évi február hó 11-én d. u. 5 óráig a társaság pénztárába letéve lett; de részvényei alapján több szavazatot, mint összesen tizet, egy részvényes sem személyesen, sem esetleg más részvényesnek adott meghatalmazás útján nem gyakorolhat, bármennyi legyen is részvényeinek száma. Részvényes nők csak szabályszerű meghatalmazással ellátott más — férfi részvényes által gyakorolhatják tanácskozási és szavazási jogukat. A meghatalmazványok legkésőbb a közgyűlés megnyitásáig benyújtandók.

A zalamegyei központi takarékpénztár-részvénytársaság 1902. évi mérlegszámlája.

Tartozik.

Követel.

Fkvi lapsz.	V a g y o n	K	f	K	f	Fkvi lapsz.	T e h e r	K	f	K	f
104	Pénztár számlának pénztárkészlet			48848	30	92	Részvénytőkeszámlától teljesen befizetett részvénytőke			160000	—
72	Váltószámlának tárcaváltók			1043395	76	112	Betétszámlától betétállomány ennek tőkésített kamata	1491284	78	32349	79
105	Jelzálogkölesőnszámlának jelzálogkötelezők			691643	50	77	Tartalékalapszámlától 1902. évi kamata	76856	34	3842	82
109	Előlegkölesőnszámlának előlegkötelezők			9620	—	80	Visszleszámított váltószámlától visszlesz. váltók állománya			77528	—
81	Folyószámlák-számlának adósok folyószámlában bankok girozámlán			1046	31	93	Osztalékszámítottól fel nem vett osztalék			90	—
94	Ércpénzszámlának ércpénzállomány			183	60	59	Átmeneti kamatszámítottól átmeneti kamatok egyenlege			12514	67
79	Szelvényzámlának szelvényállomány			67	68	96	Betétkamat 10% adószámlától be nem fizetett adó			3239	06
45	Felszerelési számlának leírás	3703	16	675	39	81	Folyószámlák-számlától hitelezők folyószámlában			6742	55
68	Kossuth L.-u. int. ház számlának leírás	84476	86	844	76	63	Kossuth L.-u. int. házbérjöv. sz.-tól az 1903. évet illető házbér			191	68
86	Ingatlanszámlának leírás	8774	42	577	24	101	Nyeremény- és veszteség számlától egyenleg, mint nyereség			37897	36
98	Hátralékos kamatszámítottól hátralékos kamatok a m. évről			12793	85						
103	Ingatlan bérjöv. védelem számlának hátralékos bérösszeg			81	—						
				1902537	05					1902537	05

Zalaegerszegen, 1902. évi december hó 31-én.

Pataki Gusztáv sk.,
főkönyvelő.

Dr. Hány István sk.,
elnök.

Krosetz Gyula sk.,
vezérigazgató.

Duzár István sk.,
pénztárnok.

Jelen mérlegszámlában részletezett cselekvő- és szenvedő vagyonalatrészeket helyeseknek és meglevőknek találtuk.
Zalaegerszegen, 1903. évi január hó 19-én.

Udvardy Vince sk.,
felügy.-b. tag.

Csutor János sk.,
felügy.-b. elnök.

Lányi Kálmán sk.,
felügy.-b. tag.

Balassa Benő sk.,
felügy.-b. tag.

Várhidy Lajos sk.,
számv.-b. tag.

Deutsch Ferencz sk.,
számv.-b. tag.

Nyomatott Unger Antal könyvnyomdájában Zalaegerszegen.